

ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ МЈЕСЕЧНО • ГОДИНА XXVII • БРОЈ 423.

ТАЛАС У СЕДЛУ

У нашем отољеном љолитичком јејзажу свих ових година никако да зазелени, да пропада, нека нова наста, да се у нама пробуди неки дубљи људски ћорив који би свакога од нас окренуо послу и задацима, а друштво раду и реду. Просто је невјероватно колико нас све више интересује ов самој ради - наш интерес је ов њела далеко, неизједије, у искривним сферама љолитике, рецимо. Искривим за оне којима она „није субдина“ и којима је постала одлика мржње и свих могућих ћодела. Наше свађе, нештиљивости, односности не настају на јословном, већ на љолитичком љалпу. Када је у јиштању рад краје смјо лежерни, шолеранни и безбрежни, боље рећи - незаништересовани. Када се ко с ким у јосљедње вријеме посвађао око било какво посла! Али и у јавном и у приватном животу једни другима не оправшахо ни најману љолитичку разлику, другачији сјав, љаршијску оцију, чак ни љаршијску неиздржљевост. На први ћољег изједа да нам је „љолитика субдина“, а није - већ јавашлук, примишилизам, саможивост, силецијство, безакоње, нерад... Јесмо ли ми заиста народ и друштво без надмоћи људскосног који, док караван пролази, не хаје што нас лаје...?

Нови друштвени ћомаци које би моћао да донесе талас који је у седлу, треба да о хрди разбију мноће наше личне и колективне заблуде и љубушине, па и ову да је љолитика збој које се љолитко ђложимо једини ћрава и најважнија сћвар у нашем животу. Оно што треба да донесу демократски процеси свакако подразумијева и шакве промјене.

Љолитичка искуствва која стичемо у садашњем времену, неће, засијурно, ријешити наше етничкије проблеме. Сва шта љолитичка оштрећења која, нажалост, све више мартинализују наше основне животне обавезе, као да немају краја. Она моту да постану наша још суровија збиља у будућем времену. Талас који је у седлу треба да ис्�праје у размицању нашег затамњеног хоризонта и отвори ћа времена осталом свијету. Још једна љолитичка мора оштрећује ових дана наше љолитичке сћрасти. Нова сјава тема: Косово! Уколико ћријадне Албанцима, уз њела ћреба да им ћријадне и Слободан Милошевић јер се јонаша као Енвер Хоџа - земљу нам је отрадио бодљикавом жицом!

Талас у седлу мотао би да сћере сву нашу ћрљаваштину и ћубу и да из дубине опасне збиље изнесе на видјело људске вриједности, ћробуди у људима њихове ћраве ћориве. И да у заборав однесе све што мора да заборави и народ и љолитичари. Прије свећа, да ћресћану и да се забораве сваће. Сваће у Парламенту. Када слушам како разговарају неки наши ћарла-ћарла-ћарла-ћарламенћарици схваћам зашто је Калијула поставио коња за сенатора. Требао је, међутим, и да неке сенаторе пројели са коњем. Очигледно, није жељио да уврједи коња!

Ти наши јахачи ајокалије ојчињени су собом, нарцисоидни. Задивљени својом важношћу обраћају се народу као да су у кафани, једни другима не оправшаху, уђејују нас да је најважније, и најштепеније, баш оно што они мисле и кажу. Талас који је у седлу треба да заувијек однесе њихове бијеле, брижно ушијиркане и исјејане оковратнике, да им уљудно зачешља њихове џечачке фризуре (наравно, ако их имају!) и ћодишћује важност и бркове.

Хоћу да вјерујем да народ жељно очекује да и њела залјусне, ојере до ћоле коже, талас који је у седлу. Да постанемо прије свећа уљудно друштво, људи вриједних руку и чисте душе.

Бошко БОГЕТИЋ

Предсједник Републике Црне Горе Мило Ђукановић уручује најраду редитељу Никити Милићевићу

СЈЕДНИЦА САВЈЕТА ФЕСТИВАЛА ГРАД-ТЕАТАР

ПРОДУЖЕНО, ВАНСЕЗОНСКО ТРАЈАЊЕ

Сједница Савјета фестивала Град театар, којом је предсједавао предсједник Републике Црне Горе и предсједник Савјета ове културне манифестије Мило Ђукановић, одржана је 20. фебруара, на којој је разматран изјештај прошлогодишњег XI фестивала.

Општи утисак чланова Савјета да је прошлогодишњи програм у потпуности реализован потврђује 45 позоришних представа, 14 концерата озбиљне музике, два цез концерта, 5 ликовних изложби, 2 перформансе, 49 књижевних вечери и 4 научна скупа.

- Фестивал је задржао

континуитет у квалитету и програмском напредовању и значајно утицао на укупну културну климу у Црној Гори.

Оно што нам остаје као обавеза за ову и сљедеће године јесте да културну позорницу Црне Горе додатно обогатимо и временски продужимо и распро-

У ОВОМ БРОЈУ:

• VII СЈЕДНИЦА СО БУДВА

УСВОЈЕН ПРОГРАМ РАДА

(СТРАНЕ 3)

• ИНТЕРВЈУ „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“ ДР КСЕНИЈА МИРАНОВИЋ

МАСЛИЊАЦИ У КОРОТИ

(СТРАНЕ 4. И 5)

• ЧЕДО ВУКОВИЋ:

ПИСМА ИЗ БЛИЗИНЕ

(СТРАНЕ 8. И 9)

• МИЛАН НОВИЧИЋ

ПОЧЕЦИ „ЗЕТА ФИЛМА“

(СТРАНА 7)

БУДВА, 26. ФЕБРУАР 1998. ГОДИНЕ
ЦИЈЕНА 2 ДИНАРА

странимо и према сјеверу републике, посебно имајући у виду да је, ипак, највећи број културних догађаја концентрисан у сезони, на југу Републике рекао је Мило Ђукановић. - Један од успјеха овог фестивала је и његово продужено, ванфестивалско трајање и убијање веома вриједних награда широм бројних југословенских позорница.

Директор Града-театра Бранислава Лијешевић детаљно је говорио о реализацији прошлогодишњег фестивала. Она је истакла да ће ове године поред добре сопствене продукције, направити и више копродукција са Црногорским народним позориштем из Подгорице, Југословенским драмским позориштем, Атељеом 212 и Народним позориштем из Београда, а поред тога биће приказано много више квалитетнијих и разноврснијих иностраних програма.

Предсједник Скупштине Републике Црне Горе Светозар Маровић, подржавајући досадашњи концепт фестивала, заложио се да фестивал не буде само место репродуковања добрих представа, већ место одржавања и других манифестија као што су фестивал аутентичне медитеранске пучке музике, Фестивал медитеранске кухиње и други који ће из Будве слати добре сигнале према свјету.

Послије сједнице Савјета фестивала, предсједник Републике Црне Горе и предсједник Савјета фестивала Мило Ђукановић уручио је овогодишњу награду за драмски стваралаштво Града-театра младом београдском редитељу Никити Милићевићу, за изузетно остварење у представама Бановић Стјархића и Сан Љешића ноћи.

Предсједник општине Будва Раде Грговић саопштио је одлуку Управног одбора јавне установе Град-театар о именовању новог Савјета фестивала од 15 чланова. За предсједника Савјета поново је именован Мило Ђукановић. Савјет сачињавају: Светозар Маровић, предсједник Скупштине Републике Црне Горе, Будумир Дубак, министар културе у Влади Црне Горе, Раде Грговић, предсједник Скупштине општине Будва, Гортан Ракочевић, генерални директор РТВ Црне Горе, Ђорђе Ђорђевић, директор ХТП „Будванска ривијера“, Славко Ђрљевић, директор Хипотекарне банке у Подгорици, Бранислав Мићуновић, директор ЦИП у Подгорици, Бранимир Поповић, глумац, Веселин Радуновић, позоришни критичар, Јован Ђирилов, управник Југословенског драмског позоришта у Београду и театролог, Небојша Брадић, управник Народног позоришта Београд, Светозар Цветковић, управник Атељеа 212 из Београда, Радомир Јулајевић, уредник Трга пјесника и Бранислава Лијешевић, директор Града-театра. Нови Савјет Града-театра именује се на период од четири године.

Р.П.

АКТУЕЛНОСТИ

ПРИПРЕМЕ ЗА ТУРИСТИЧКУ СЕЗОНУ

КВАЛИТЕТ ПОНУДЕ

Да би овогодишња туристичка сезона била што квалитетнији припремљена, на сједници Скупштине општине 12. фебруара, формиран је Координациони одбор који ће пратити све заједничке активности и предлагати извршном органу Скупштине потребне мјере. Поред тога, биће формиран Савјет општине Будва за промоцију и пропаганду туризма, а његов главни циљ је креирање стратегије развоја туризма на овом подручју. Чланови Савјета доносили су предњорочне мјере развоја и годишњи план активности који би се спроводио преко Координационог одбора за припрему и праћење туристичке сезоне.

Судећи по предлогу мјера за припрему туристичке сезоне посебна пажња биће посвећена проблему водоснабдевања, а јавно предузеће „Водовод“ предложиће Скупштини општине потребни пакет мјера.

Планиране су и значајне инвестиције у инфраструктурне објекте - канализацију, посебно на подручју Буљарице, и асфалтирање и санацију појединачних улица, уређење плажа, одржавање зелених површина и санацију клизишта код Светог Стефана.

Значајна пажња биће посвећена чистоћи града, поготово оних дјелова који су под великим оптерећењем туриста.

Поставиће се и већи број корпи за отпадке, праће се редовно контejneri. Размотрите се и проблем паркинг простора, режим саобраћаја на

мору и у граду, питање буке, и завршетак посла на категоризацији угоститељских и смештајних објеката.

Посебну пажњу захтевају промотивно пропагандне активности, општи проспект Будве, цјеновник за приватни смештај, а до почетка туристичке сезоне биће обављена и презентација туристичке понуде Будванске ривијере у Београду, Новом Саду и Нишу.

И у ХТП „Будванска ривијера“ већ су почели са припремама за овогодишњу сезону. Сектор за развој Предузећа урадио је посебан програм активности, усвојен на сједници Управног одбора. У реализацију програма и планова биће уложено 18 милиона динара, а највише у обнови хотела „Монтенегро“ и „Спленид“ у Бечићима, „Кастел ластва“ и „Палас“ у Петровцу.

Само на освежењу фасада хотела и извођењу молерско фарбарских радова биће уложено три милиона динара. У туристичком насељу „Словенска плажа“, која чини трећину смештајних капацитета овог предузећа, урадиће се комплетна реконструкција и адаптација три калете у којима ће боравити искључиво инострани туристи, док ће на осталим калетама бити замијењена дотрајала столарија.

До почетка туристичке сезоне предстоје значајни радови и на објекту хотела „Маестрал“ у Милочеру који је прошле године знатно оштећен у пожару.

Ранко ПАВИЋЕВИЋ

ПОСЕБАН ПРОГРАМ

У хотелско-туристичком предузећу „Будванска ривијера“ већ су почели са припремама за овогодишњу туристичку сезону. У Сектору за развој предузећа урађен је посебан програм, усвојен на сједници Управног одбора.

У реализацију свих програма и планова биће уложено 18 милиона динара. Највише средстава биће уложено у обнову хотела „Монтенегро“ и „Спленид“ у Бечићима, „Кастел Ластва“ и „4 јул“ у Петровцу. На освежењу фасада хотела и извођењу молерско-фарбарских радова утрошиће се око три милиона динара.

У туристичком насељу

„Словенска плажа“, која чини трећину смештајних капацитета Предузећа, биће завршена комплетна реконструкција и адаптација три калете намењена иностраним гостима, а на осталим калетама измијениће се дотрајала столарија.

Када заврши туристичка сезона почеће реконструкција и доградња хотела „Маестрал“ у Милочеру који је знатно оштећен у прошлогодишњем пожару. Понуда овог хотела биће тада знатно богатија, имаће и категорију са пет звездица. У радове на његовом уређењу биће уложено 15 милиона динара.

Р.П.

СЕМИНАРИ

СИСТЕМ КВАЛИТЕТА

У организацији Републичког завода за међународну, научно-просветну и техничку сарадњу, у хотелу „Панорама“ у Бечићима, средином фебруара је одржан семинар на тему: Систем квалитета и транзиција предузећа.

Семинар је одржан уз помоћ Француске асоцијације за стандардизацију (AFNOR) чији су експери били представачи, а организован је у складу са билатералним југословенско-француским програмом сарадње у области стандардизације.

Семинар је отворио мр Радоња Минић, замјеник савезног министра за развој, науку и животну средину.

Он је, између осталих, нагласио да се семинар одржава у вријеме када наша земља улаже напоре да регулише свој статус у међународној заједници, а наша предузећа траже пут ка побољшању свог статуса. Стога ова манифестија има изузетан и вишеструк научни и стручни значај.

Р.П.

СЕМИНАР РАЧУНОВОЂА

У хотелу „Панорама“ у Бечићима 9. и 10. фебруара, одржан је семинар рачуновођа и ревизора поводом изrade годишњег обрачуна.

Организатор семинара је Савез рачуновођа и ревизора Црне Горе, а присуствовало је око 400 ученика.

Годишњи рачун за прошлу годину, амортизација материјалних улагања и основних средстава по новом Закону о рачуноводству биле су само неке од тема савјетовања.

Р.П.

ДОЛАЗЕ СЛОВАЧКИ ТУРИСТИ

Адријатик корпорација из Будве, потписала је средином фебруара уговор са агенцијом Голден Ројал Турс из града Кошице у Словачкој о закупу 220 кревета у приватном смештају у Будви, на период од 120 дана.

Према уговору, почев од 30. маја до краја септембра ове године, сваких 10 дана авиони словачке авио-компаније Аир-транспорт из Братиславе и Кошица, довозиће туристе на Тиватски аеродром.

Како нам је након потписивања изјавио Лудовит Мате, власник туристичке агенције из Словачке, ово је највеће хотело боравиши у Будванској ривијери боравити око 2000 туриста из Словачке. Он је иначе, изразио задовољство квалитетом смештаја, поготово једним бројем закупљених апартмана, као и уопште љепотама Будванске ривијере и сарадњом са Адријатик корпорацијом.

Према његовим ријечима, идуће године може се очекивати најмање 10 хиљада словачких туриста.

Р.

КУПИО ХОТЕЛ

Незавршени хотел у центру Будве, власништво компаније „Лозатурс“, површине око 1000 квадратних метара, купио је Рамиз Хаџија из Подгорице.

За објекат који се налази у непосредној близини

хотела „Лоза“ платио 800 хиљада марака.

Нови власник је, поред тога, на жирију рачун Општине, уплатио милион и седамдесет хиљада динара за комуналне.

Р.П.

Оснивач листа Скупштина општине Будва. Издавач јавно предузеће „Информативни центар“, Будва. Директор Душан Божовић. В.Д. главног и одговорног уредника Бошко Богетић. Уређује редакциони колегијум: Бошко Богетић, Саво Грегорић, Луција Ђурашковић, Драган Радуловић.

СТАНОВИ ЗА ПОЛИЦИЈУ

У Будви је средином фебруара положен камен темељац а нову стамбену зграду са 18 станова за припаднике Одјељења безбједности који до сада нијесу имали ријешено стамбено питање. Локација се налази у насељу Блокарица у центру Будве, на простору од 1150 метара квадратних, а извођач радова је предузеће „Градин“ из Будве.

Инвеститор радова је Министарство унутрашњих послова Црне Горе, а укупна вриједност је милион и стотину хиљада марака.

Значајну помоћ у овом послу пружила је Скупштина општине Будва која је МУП-у Црне Горе поклонила плац са плаћеним комуналнима.

У СУСПЕТ 8. МАРТУ

РАЗНОВРСТАН ПРОГРАМ

У организацији Удружења жена Општине Будва, за овогодишњи осмомартовски празник планиран је разноврстан програм. 7. марта у хотелу „Могрен“ биће отворена изложба Жена је стварија, а послије Будве биће пресељена у Петровац. Удружење жена позива све жене које стварају, сликају, пишу, баве се ручним радом и дају мапити на вољу кроз разноразне детаље, бижутерију, украсе или своју креативност исказују кроз шивење, плетење, хеклање, да се јаве Удружењу или Редакцији Радија Будве (телефон 52-025).

„Адријатик клуб“, из Будве, уз осмомартовски попуст, организује и путовања од седам дана за Италију (Бар-Анкона-Сан Марино-Равена-Фиренца-Рим-Напуљ-Помпеја-Бари-Бар) као и краће тродневне и петодневне аранжмане за Напуљ, Помпеју, односно Рим.

У организацији ове агенције осми март се може прославити у Будимпешти (три дана) или у Тунису (осам дана). Пријаве на телефон: 44-280.

„Montenegroexpress“, - поред организованих путовања за Атину (четири дана) и Солун (четири дана) нуди и краће аранжмане за Жабљак (два дана) и једнодневне излете до Веруше, Скадарског језера и Острога. Ближе информације на телефон: 082/11-610 или у агенцији у Будви 52-220. Агенција „Јамб“ - организује осмодневне и петнаестодневне одлазак у Тунис. Пријаве на телефон: 52-451.

„Кинески ресторан“ у Старом граду, организује, уз осмомартовски попуст, вечеру уз музичку пратњу Ђолета и Сукија. Пријаве на телефон: 52-725.

Б.П.

ОПЉАЧКАНА „ЈУГОБАНКА“

Непознати лопови су у ноћи између 3. и 4. фебруара, опљачкали експозитуру „Југобанке“ у Будви, у самом центру града. Из сефова приватних штедиши одијели су суму од 450 хиљада марака. Ријеч је о суми коју су до сада пријавили власници сефова, па ће највијероватније опљачкану суму бити већа. Читава операција је изведена под окриљем ноћи. Пљачка је откривена тек ујутру када су запослени у банци дошли на посао. Занимљиво је да на мети лопова који су пајсери развалили сефове, претходно one способивши аларм, није било злато и друге драгоцености, већ само новац. Из једног сефа у коме се налазио начит од 50 хиљада марака

Р. Павићевић

ВИШЕ ИНОСТРАНИХ ТУРИСТА

Уколико више не буде проблема са улазним визама, инострани туристи стизаће наредне сезоне масовно на Будванску ривијеру и Црногорско приморје

У предузећу „Адријатик-експрес“ из Будве, које је генерални заступник највећег њемачког туропреторатора ТГИ, кажу да је продаја аранжмана на њемачком туристичком тржишту већ у току. Судећи према потписаним уговорима, прва група њемачких туриста слетиће на тиватски аеродром 12. маја. Ако све буде како је договорено приликом боравка делегације ТГИ-а на Црногорском приморју, овај њемачки туропретор довешиће наредног љета око 20 хиљада туриста.

Према информацијама из будванске туристичке агенције „Алфа-турс“, која је генерални заступник познатог њемачког туропреторатора „Некерман“, њемачки туристи су увелоко почели да резервишу мјеста за одмор на нашој обали. Додатак је већ потврђено 500 гостију. „Некерман“ је закупио 980 кревета у времену од 12. маја до 20. октобра.

Захваљујући уговору о сарадњи „Адријатик-корпорације“ из Будве и словачке агенције „Голден-Ројал-Тур“, на Будванској ривијери боравиће овога љета и прве туристичке групе из Словачке. Уговор предвиђа закуп 250 лежаја, тј. додатак око 5 хиљада туриста из Словачке од маја до септембра. Планирана су 22 лете словачке авио-компаније „Аир-транспорт“ на линијама Братислава-Тиват и Кошице-Тиват.

И представници привредних организација из Словеније, који су почетком фе-

брара боравили у Црној Гори, изразили су велико интересовање за закуп хотелских капацитета на Будванској ривијери по основу компензационих услуга, поготово када је ријеч о појединим прехрамбеним производима и обнови хотелских капацитета. Приједници из Словеније, показали су спремност успостављања чarter летова од Марибора до Тивта.

Основни предуслов за масовнији долазак иностраних туриста у нашу земљу, јесте укидање виза. Без те мјере Савезне владе озбиљније не можемо рачунати на инострано туричко тржиште, а самим тим ни на значајнији прилив неопходних девизних прихода.

АКТУЕЛНОСТИ

СЕДАМ ГОДИНА НАРОДНЕ СТРАНКЕ

СТРАНКА ПОЛИТИЧКОГ РЕАЛИЗМА

(Излагање Вукашина Зеновића)

Поводом седмогодишњице постојања, 16. фебруара у Великој сали Скупштине општине, одржана свечана сједница Народне странке у Будви. Скупштина присуствовала 60 чланова - оснивача Странке

Говорећи присутним о историјату и будућности Народне странке, предсједник Општинског одбора Вукашин Зеновић је, између остalog, рекао да је странка формирана у Будви 8. октобра 1990. године са јасним циљем очувања државне заједнице Србије и Црне Горе јер је распад бивше државе СФРЈ већ био очигледан.

Свечаности је присуствовао и Драган Шоћ, потпредсједник Народне странке Црне Горе. Он је рекао да је протеклих седам година Народна странка своју политику градила на националним и наглашеним антикомунистичким темељима. Није хтјела да буде ничија политичка експозитура, већ је остала своја. Биће тако и у будуће, рекао је Драган Шоћ.

У име Демократске партије социјалиста чији је предсједник Милиса Пејановић-Буришић, присутне је поздравио предсједник Општинског одбора Ђорђије Пријболовић, а у име Социјал-демократске партије Црне Горе, предсједник Општинског одбора Драган Иванчевић.

Најистакнутијим активистима Народне странке у Будви уручене су пригодне награде.

Р. П.

Народна странка у Будви формирана је 8. октобра 1990. године са јасним циљем очувања државне заједнице Србије и Црне Горе. Надали смо се тада да ће у ову заједницу ступити и остale, како смо их тада звали, „српске земље“, они крајеви бивше државе, насељени претежно српским живљем.

Овај пројекат доживио је очигледни фијаско, захваљујући, прије свега, онима који су га осмислили и њима руководили. Након мора крви, десетине хиљада жртава, сто хиљада избеглица и у новијој историји Европе невиђеног разарања, када се прашина након рата слегла, на попришту битке остale су Црна Гора и Србија у непризнатој државној заједници СРЈ. Све ово захваљујући бескрајној „мудrosti“ оних који су нас водили, а ми на то, мање више вољно или невољно, пристајали.

На првим вишестраначким парламентарним изборима 1990. године Народна странка изборила се за статус Парламентарне странке (у Будви 7 од 41 одборника) и најјаче опозиционе странке.

Превремени избори 1992. године донијели су Народној странци у Будви 5 мандата од 31 одборника, што је од прилике исти однос као и 1990. године. При томе постали смо најјача опозициона странка и у Будви и у Црној Гори.

Пред изборе 1996. године, уласком у коалицију са Народном слободом и Либералним савезом, Народна странка руши све политичке табуе и осим националног показује и своје грађанско лице. Треба напоменути, да је улазак у ову коалицију, због изузетно некоректног и за опозицију погубног изборног система (17 изборних јединица, Донгов изборни систем) био научан да би опозиција уопште опстала на политичкој сцени Црне Горе. Коалиција Народна слобода у Будви осваја 7 мандата од 31 одборника. Од тога су Народној странци припада 4

мандата.

Јасно је данас, да су сви вишестраначки парламентарни избор, од 1990. године до данас били нефтер, непотешти и некоректни, да би се на Изборима 1998. године претворили у праву пљачку, потпомогнута медијима и силом државне власти.

Нужне промјене

Од самог оснивања и Народну странку су потресали расколи и поделе. Сјетимо се само Наде Лазаревић-Јововић, па групе Митра Чворовића. На крају пуча у Странци коју су организовали људи, примљених у окриље Народне странке из других странака пред

Vučašin Ženović

изборе 1996. године. Нажалост, њима су се тада придружили и неки дугодишињи чланови Народне странке.

Узрок овим расколима у Народној странци лежи у дводије чињенице: - Народну странку су од самог њеног оснивања поједини центри моћи покушавали да претворе у своју експозитуру и ставе је под политичку контролу. Све зарад очувања постојећег режима у Србији и Црној Гори, чиме се руководство странке одлучио опирало. Други разлог је што је Народна странка временом еволуирала. Осим неспорног националног, почела да показује и своје грађанско лице, а на крају и политички реализам и прагматизам.

Ове нужне промјене одређени број чланова симпатизера Народне странке није могао да прати, због чега је и долазило до неспоразума.

Народна странка осно-

вала је као странка која је жељела промјену комунистичког система, и не разумијем оне који, када се те промјене напокон дешавају на црногорској политичкој сцени, од њих одустају. Народна странка основана је и као странка његованаја и поштовања традиције СПЦ у Црној Гори и ту се није промијенило ништа.

И, на крају, Народна странка основана је као опозициона, са тежњом да једном партиципира у власти. Данас, када се то након мукотрпних седам година опозиционарства дешава - неки није разумију.

Јасно је данас, да је Народна странка из фазе националног романтизма, ушла у фазу политичког реализма и да учешћем у вишестраначкој влади жели да ради на остваривању својих програмских начела и циљева, а на добробит свих грађана.

Желим да јасно нагласим: Народна странка ни на нивоу Црне Горе, а у Будви поготово, нема намјеру да било коме буде помоћна радна снага, већ жели да гради са заинтересованим странкама партнеријски однос, наравно у складу са својим значајем и угледом. Ни мање, ни више од тога.

Цијеним, не без разлога, да ће Народна странка у Будви бити онај тас на политичкој ваги који ће одлучити ко ће у Будви вршити власт.

С тога сматрамо нужним подјелу власти и у Будви, било прије, било послиje пријевремених избора.

И на крају цитирају Стефана М. Јубишу: „Ми смо само шака људи изложена похарици с мора и суха“. Ово се односи на нашу југословенску ситуацију. Да тако не би било морамо бити мудри, рационални и сложни, мање романтичар, а више реалисти. То треба да буду бар они људи који дијеле политичка уверења Народне странке, а који желе да истовремено буду своји на своме, да живе у миру са својим комшијама и цивилизованим свијетом, са самим собом.

VII СЈЕДНИЦА СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ

УСВОЈЕН ПРОГРАМ РАДА

• Сједница СО Будва одржана 12. фебруара • На дневном реду дванаест тачака • Разматран и усвојен предлог Програма рада Општине за 1998. годину

На VII сједници Скупштине општине усвојен је Нацрт budeta за 1998. годину који садржи укупне приходе и расходе у висини од 37 715 000 00 динара. Приходи се распоређују: на утврђене намјере 37 065 000 00 динара, 500 000 00 динара за сталну budgetsku rezervu, а нераспоређени дио прихода износи 150 000 00 динара. Приходи за будет обезбеђије се из јавних прихода у износу 18 865 000 00 динара, а из намјенских прихода за финансирање комуналних дјелатности 18 850 000 00 динара. Приходи се распоређују: на органе локалне самоуправе, на ЈУ Град театар, ЈУ Музеј, Галерија, Библиотека, ЈУ Црвена комуна, ЈУ Спомен дом Режевићи, ЈП Информативни центар, ЈУ Медитерански спортски центар, Општинска ватрогасна јединица, на финансирање друштвених организација и удружења грађана, и политичких странака.

На сједници је усвојен приједлог за припрему туристичке сезоне 1998. године. У склопу тога предложено је формирање Савјета за креирање развоја туризма у општини. Он би имао од 7-11 чланова на чијем је челу предсједник општине. Савјет би доносио средњорочне мјере развоја и годишњи план активности везаних за туристичку сезону. Посвећена је пажња водоснабдјевању општине у току сезоне, могућностима изградње гараже у ужем центру града, раду комуналне инспекције, раду угоштитељских објеката, категоризацији угоштитељско-смјештајних објеката, и промотивно-пропагандним активностима.

Дискутујући о овој тачки дневног реда одборник Боро Лазовић је нагласио да је потребно улагати још више средстава у спортивke клубове који и под тешким финансиским условима постижу запажене резултате.

Усвојен је и предлог одлуке о грађевинском земљишту - давању градског грађевинског земљишта на коришћење и услове под којима се градско грађевинско земљиште може користити, о давању градског грађевинског земљишта на привремено коришћење и услове под којима се она може користити, о праву и обавези ранијег власника градског грађевинског земљишта, о даје са 4000 ноћења мање остварио послиje пожара, у односу на претходну годину. Рађеновић тврди да ће хотел „Маестрал“ почети са радом 11. маја ове године.

Усвојен је и приједлог Програма одржавања комуналних објеката за 1998. годину. Обухвата чишћење улица и депонија шута, чишћење атмосферских канала, одржавање јавних WC-а, чишћење јавних прометних површина у I зони.

Усвојен је и програм о одржавању јавних зелених површина и шумског фонда за 1998. годину који обухвата радове на одржавању јавних зелених површина, радове на одржавању шумског фонда и радове на реконструкцији јавних зелених површина и шумског фонда.

Информација о процесу својинске и управљачке трансформације и процеса приватизације на подручју општине зајнтересовала је неколико дискутаната.

Одборник Љубо Рађеновић сматра да је капитал „Будванске ривијере“ са 464 милиона ма-

рака прецијењен и да ће се тешко пронаћи купац за ову вриједност. Он је изненадио информацију да је хотел „Маестрал“ процијењен на 18 милиона марака. Одборник Лука Баљевић се осврну на проблеме приватизације „Монтенегротуриста“ јер нацрт за продају овог предузећа, који су урадили његови радници, није прихваћен. Баљевић сматра да је приватизација потребна, али да поједине приватне фирме олако добијају повластице за куповину појединих државних предузећа.

Одборник Владо Дапчевић је изненадио пессимистиче процене за развој приватизације у СРЈ ако се она настави као да сада, поготову ако се узме у обзир да су СРЈ и Белорусија једине земље чија приватизација касни у односу на државе „источног“ блока. Начелник Секретаријата за привреду и финансије, Никола Вукићевић је казао да ће приватизације бити, али на који начин и у којем обиму оставају да покаже.

На сједници је, у оквиру разматрања приједлога решења о изузимању и давању земљишта, dato земљиште СЗ „Елмос“ ради изградње стамбеног насеља. Земљиште је дато и Душану Дапчевићу Петру и Павлу Франети ради формирања урбанистичке парцеле. На трајно коришћење даје се урбанистичка парцела Драгиши Жикићу у оквиру ДУП-а Бечићи. Изузима се градско грађевинско земљиште Ненаду Срзентићу и Невенки Савковићу ради изградње улице.

Оформљен је Координациони одбор за припрему и праћење туристичке сезоне. Поред предсједника Скупштине у њега улазе највиши општински службеници и привредници града. Образован је и Управни одбор међународног фестивала Медитеранских пјесама Будва 1998. године.

Општински клуб ДПС-а Момир Булатовић, поднен је примједбе на информације о својинској и управљачкој трансформацији. По мишљењу одборника овога клуба, она се не може прихватити: нема ниједне ријечи о угрожености општине - локалне самоуправе која је настала непризнавањем општини њених улагања у развој Будве кроз више деценија. Клуб ДПС-а Момир Булатовић сматра да није дата адекватна информација од стране центра јавне безбедности поводом растурања дроге у Будви. Није дата ни информација о предузетим мјерама на сужбијању и отклањању најтежих кривичних дјела на подручју општине.

К. Р.

ИНТЕРВЈУ „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“

**ДР КСЕНИЈА МИРАНОВИЋ,
РУКОВОДИЛАЦ ЗАВОДА ЗА СУПТРОПСКЕ КУЛТУРЕ И ЗАШТИТУ ОД ЗАГАЂЕЊА У БАРУ**

МАСЛИЊАЦИ У КОРОТИ

Маслина је њена описија

Ксенија Мироновић

политичких разлога и ситуације у земљи. Сада, када смо успјели да се укључимо у пројекат, радимо брже и боље, јер имамо за то подлогу и избегавамо њихове грешке.

• **Шта треба урадити да се побољша сортажутица? Да ли се може сачувати, унаприједити и оплеменити?**

- За то треба урадити следеће: изучити генетичке карактеристике жутице, а онда је укр-

трећа ствар је да створимо отпорнију сорту на неке болести као на пр. „пауново око“ (отпадање лишћа са флекама). То су три задатка науке да оплемени нашу сорту жутицу, да је унаприједи и створи нову сорту.

Оно што треба још истаћи јесте чињеница да ми у старим засадима нећемо урадити ништа. То је тако како је, то су стара стабла која нећемо крчти, али код подизања нових ићи ћемо са новоствореним сортама. То је и задатак унапре-

ПОЖАРИ

У посљедње вријеме пожари су код нас јако присутни. Некада их није било. Постоји имамо запуштене маслињаке, пуне шикаре која се лако пали, и наравно неодговорне људе, онда лако долази до пожара. У сушним периодима, чим се јави искра, чак и од сломљеног стакла којег има свуда, дође лако до пожара.

Маслина је иначе јако масно и калорично дрво, подложно горењу јер и у самом дрвету, као и у лишћу, има уља.

Да би спријечили пожаре потребно је да од шикара очистимо маслињаке. И тек када сваки власник буде имао окошено и срећено маслињаке смешти се и пожари.

Старијим маслинарима је познато да су раније постојали чувари маслина, као лугари у шумама. Они су знали да спријече пожар и након пожара како да санирају маслињак.

Држава мора помоћи власницима, тако што ће их ослободити пореских дажбина, давањем по-важних кредита за обнову маслињака и давањем садница, омогућити им да заснују нови засад. Зато се намеће потреба израде студије за унапређење маслинарства на Црногорском приморју.

Подручје пожара треба да добије бесплатне саднице за обновљање маслињака, али и упутства како да се то уради. Веома је важна ревитализација пожаром уништених маслина и досадња нових.

Маслина посједује велику енергију раста и може се врло брзо ревитализовати ако јој се створе повољни агротехнички услови, уз стручан рад. Тако, за пет година имали би обновљен маслињак на мјесту који је уништен пожаром.

штати са сортама познатих својстава које желимо код жутице да побољшамо. Све то у циљу стварања нове сорте, отпорне на ниске температуре што доприноси проширењу ареала гајења. Постоји имамо залеђе Медитерана, односно измијењену медитеранску климу у подручју Скадарског језера, потребно је за то подручје имати сорту отпорнију на ниске температуре. У том циљу сорту жутицу укрштамо са сортом отпорном на ниске температуре да би добили отпорнију сорту која може да успијева у том подручју.

Имајући то у виду пројекат Побољшање сорт маслина је прихваћен у Мадриду и приклучили смо се пројекту који се реализује у заједници са Израелом и Кипром. Све земље Медитерана су у Пројекту већ шест година, а ми им се нијесмо могли приклучити раније из

јења маслинарства путем унапређења сорте. Једно, то је изазов и за нашу науку јер ако створимо добру сорту то је највећи дomet који наука може да постигне. Ја се борим јер мој радни вијек је јако дуг, доста сам радио на овој култури, али и то је мало - ако се узме у обзир трајност маслине. То је као један трен у животу, јер маслина је стара на нашем приморју преко 2000 година, а ја радим тек 45 година.

• **Ви као експерт за маслинарство можете упоредити значај и место маслине код нас и у свијету.**

- Када говорим о мјесту маслине код нас, морам истаћи да се сваки пут по повратку са путовања из земље које ције-

НАЈСТАРИЈЕ МАСЛИНЕ

У свијету постоје три живе стабла маслине за које су везане разне митолошке приче. Тако је најстарије дрво маслине у свијету у Атини старо око 2.400 година. Под њим је сједио Платон и писао своје филозофске записи. Друго је у Јерусалиму везано за Исусов гроб и маслинску гору. Треће у Палерму, у Италији.

Најстарија маслина у нас је стара преко 2.000 година.

То је Стара маслина на Мировици у Бару, заштићена законом као и Веља маслина у Ивановићима, код Будве. За најстарију маслину у Будви Републички завод за заштиту природе, а у заједници са заводом за суптропске културе, обрадио је материјал њене заштите. Она је заштићена формално, али друштво је не штити.

До ње није направљен ни погодан прилазни пут, не користи се у туристичке сврхе, о њој се много и не зна. Маслина у Ивановићима је велико богатство. Маслина у Бару је у нешто бољој ситуацији у односу на будванску. Недавно боравећи у Фиренци, од проф.

Фиорина сазнала сам да је људска рука уништила најстарију маслину у Палерму. Борјим се да ће и ове наше двије маслине слично проћи ако се хитно не предузму најнужније мјере заштите.

не и унапређују маслину - скоро разболим, сучене са чињеницом колико ми не радимо у маслињацима. Природа нам је подарила огромно богатство. Медитеранци не могу да замисле Медитеран без маслине, она је саставни дио живота, она живи са човјеком, она је човјеку храна и

хлад и дрво за огрев и свјетло и туристичко обиљежје. Потекла је тамо где је људска цивилизација. Људи су се везали за земљу управо захваљујући маслини; испод њеног дрвета су се окупљали. На Близком истоку, окупљали су се у хладовини маслине, многиnomadi су се ту наста-

МАСЛИНА НЕКАД И САД

Маслина је некад на нашем подручју била хранителка и значила је велико богатство. Човјек који је имао 200 стабала маслине сматрао се богатим - имао је тзв. текуће злато. Кад му маслина роди, могао је да спакује уље да чека неродну годину да га прода по доброј цijени и да тако живи добро. Некад се маслини посвећивала велика пажња.

Давне 1962. године када сам починала да се бавим научним радом и када сам водила пројекат Економске карактеристике маслине и њена важност на медитеранском подручју урадила сам и студију Одржавање и даље унапређење маслинарства на Црногорском приморју која се са малим изменама може односити и на садашње стање, само су сада неке ствари лошије. Тада смо имали 60 милиона за прераду маслине јер је скоро свако газдинство имало свој млин. Имало их је највише у Паштровићима, Грబљу и Луштици. Сваки човјек је имао млин у кварту, па је могао да прерађује уље и да га чува.

Данас нема ни уља ни млинова. Имамо фабрику за прераду уља „Приморка“ у Бару, једну модерну у Улцињу и једну у Режевићима, али све оне су технолошки превазиђене.

Ми немамо чак ни индустрију која би прерадила маслине. Али, да би нешто било економично мора да стапи имена сировину, сваке године. Најприје треба обезбедити добру сировину, па имати савремен млин са тзв. континуираним начином прераде. Тешко је очекивати улагање у те инвестиције док за маслинарство не дођу бољи дани.

ИНТЕРВЈУ „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“

нили. У Тунису поред маслине кључно место има палма јер се ове дводесетте културе међусобно заштите и допуњују. Маслина има широки ареал гајења у медитеранским условима. Типична је биљка Медитерана. Замислите само ово наше подручје без маслине - остао би голи крш. Незамјенљиво је и лишиће маслине које тако сребрно-шуми и мијења боје зависно од климатских услова. Када дува вјетар с мора доживљавате сребрно-лишиће, када дува вјетар с копна имамо спектар тамног зеленог маслинастог лишића. Постоји стално један колорит који се мијења и који се тешко заборавља.

Када су медитеранци у XVI вијеку пошли у Америку, тамо су осјетили страшну пражину. Шпандима, Италијанима, па и Далматинцима, фалила је маслина, па су је пренијели и засадили код богомоља и никли су маслињаци.

Као гост америчке владе, односно Министарства пољопривреде, боравила сам у Вирџинији, Пенсилванији, Калифорнији и Флориди и имала сам прилике да се упознам с њиховим достигнућима у науци из области маслињарства.

Иако имају само 12 милиона стабала, они су унаприједили прераду маслине. Ми смо у старој Југославији имали 4,5 милиона стабала, чији број је стално опадао. Изузетно је лоше што нијесмо унапређивали маслине, а на то су утицале и разне трансформације земљишта (земљорадничке задруге, пољопривредна добра, подруштвљавање земљишта и сл) тако да су људи изгубили вољу за гајењем маслине. Наши маслињаци изгледају напуштено и тужно, као у короти.

• Каква је у ствари маслина биљка?

Маслини се треба вратити и кад год јој се вратимо, добро смо направили јер маслина је захвална биљка, за разлику од свих других биљака. Захвалнија чак и од винове лозе која се сматра водећом. Маслини и смокви кад год се вратите, и ако дуго око ње ништа нијесте радили, па само мало нешто урадите, она вас награди плодом. То је најзахвалнија биљка.

Адаптира се условима и трпи, и оног момента када јој се вратите - да принос. Са мало труда код једне овако екстензивне културе можемо имати принос сваке године уз изузетно пријатни амбијент. У маслини треба знати уживање, а нажалост мало људи је свјесно тога. Ту љубав треба у души носити, јер маслина је нешто величанствено. Многи умјетници, сликари, вајари, пјесници доживљавају је као сирену, паћеника, ратника... Маслина све то садржи у себи, простор и културу, она пати, има нешто уградено што се види по њеним

шупљинама. Шупљине иначе настају када маслина нема воде и хране. Тада се она бори против тога тзв. хиперплазијама, стварајући све те празнице и израслине, стварајући резерву и оног часа када јој нешто пружите она одмах реагује.

• Статистички гледано, колико стабала маслина имамо данас?

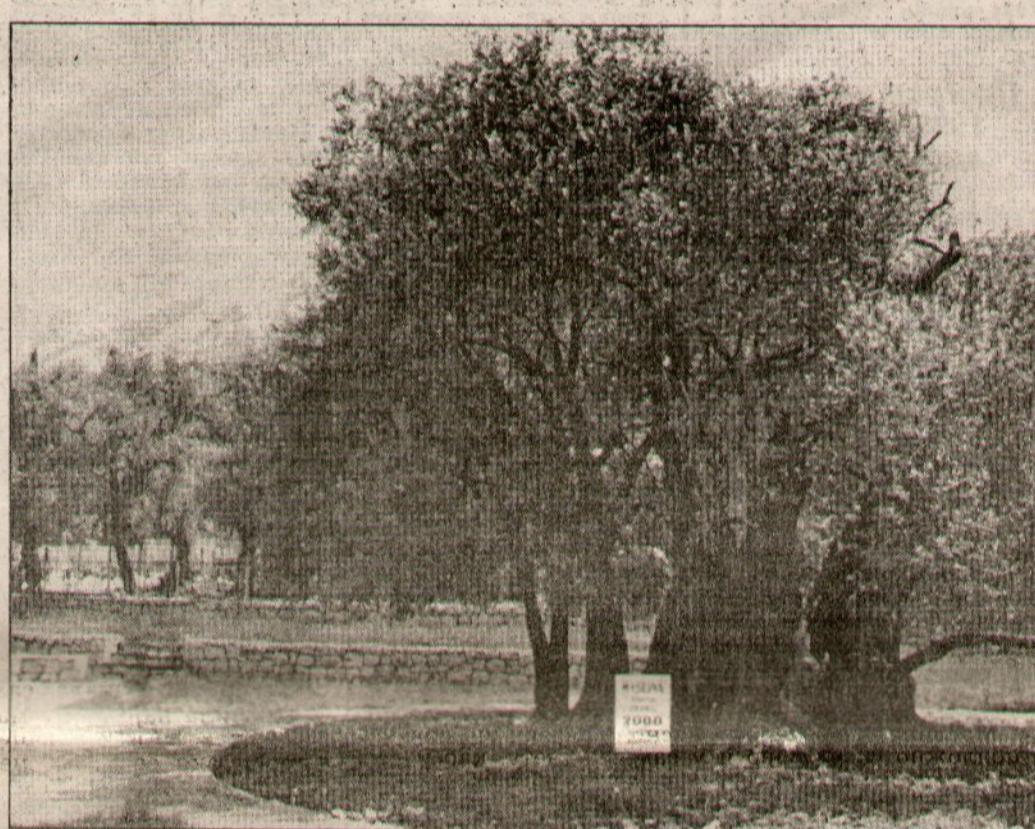
- На црногорском приморју има 420.000 стабала, на подручју будван-

конкретио уради да се сачувају маслињаци?

- Постоје два вида заштите. Защитите маслињака, што значи и заштита земљишта на којем расте. Маслина обично запрема падине брда до 400 метара надморске висине. У периоду јесени и прољећа, услед велике количине падавина имамо и појаву ерозија. Не треба заборавити да су маслињаци подигнути на антропогеном земљишту, то јест земљишту које је човјек отео од природе и

направио терасе - подзиде. Свака тераса је била подиздана сувомеђом које су услијед земљотреса током 1979. године страдале. Јако мали број људи је поправио подзиде и уз велику количину падавина дошло је до спирања земљишта. Тако маслине практично остављају у матичном супстрату који се зове флиш. Све то доприноси пропадању маслињака.

Друга заштита се односи на заштиту плодова, стабала, односно биљке од разних штеточина.

Стара маслина (жуžица) на Мировици у Бару

ске општине око 60.000, мада ове статистичке податке треба увијек узимати са резервом, јер они се увијек могу кориговати. Ми уништавамо стабала и не садимо их више. Завод за суптропске културе је Министарству пољопривреде пријавио израду студије Инвентаризација маслина на црногорском приморју. Што подразумијева да тачно сваки власник зна колико има маслина јер мало је оних који располажу тачним подацима. Потребно је да изброје на својој катастратској честици и да заједно са најшим стручњацима обиђу све те маслине, одреде категорију којој маслине припадају и шта је потребно да се предузме за заштиту и унапређење маслине.

Ревитализација је неопходна с обзиром да су маслињаци јако запуштени, осим изузетака, оних који редовно обрађују маслињаке, је врло мало.

Наравно, има и људи који траже савјете, да им се уради неки мали пројекат или попис послова које треба да ураде. Они су ипак ријетки треба изузетно много уложити да се сврati брига маслињака.

О маслини је лако говорити декоративно, фино, флористички, али о маслини као производној култури треба другачији приступ.

Њој треба давати много више са аспекта агротехнике, наравно, правилне заштите.

• Шта је потребно да се

КУЛТ МАСЛИНЕ

Према историјским подацима, базираним на археолошким налазима, утврђено је да се маслина гајила на подручју Сирије и Палестине још 7000 година пре нове ере.

Са непутних 2000 година послије нове ере - ову културу чини старом око 9000 година. На основу ових података тачна је тврдња да је маслина старија од људске цивилизације.

Римски филозоф Колумела је записао: „Маслина је први пратилац човјека“. Има много филозофских и митолошких прича везаних за маслину. У старијим грчким записима се каже: „Љепота богиње Атине била је раскошан, а за то има да захвали маслиновом уљу које је употребљавала за његу тијела и косе“. Хришћанство је у многим религиозним обредима користило маслиново уље за миропомазавање и кандило.

Маслинова граничница је коришћена као симбол мира, мудрости и дуговjeчности. Према митолошкој причи, Ној је послије потопа, из своје лађе пустио голуба који је у свом кљуну носио маслинову граничицу, што такође симболизује њену старост. Зато се за маслину каже да је претпотопна биљка.

Маслина је свето дрво. Тако се третира у свим најстаријим сакралним књигама и споменицима. У Израелу се понашају према маслини као према светињи. У маслиновој гори на Христовом гробу од маслине је створен култ. Тамо је направљен споменик маслини, све је засађено око 100 метара изнад осталих, у посебно припремљеној широкој цијеви која доминира простором. С друге стране, маслина која се налази на Христовом гробу је свето дрво и листови маслине се пажију у мале кесице и продају као сувенири. Посетиоци радо купују груменчић земље са Исусовог гроба, два, три листића маслине и крстић од дрвета маслине.

Међутим, ми у Бару посједујемо најстарију масlinу у овом дијелу Медитерана као и старију масlinu у Ивановићима на основу којих се може направити пуно ако се има само мало пословног духа и умијећа. 2000 година од рођења Исуса Христа слави се у Риму. Што се и ми не би укључили у ту велику манифестацију и привукли туристе на бази посједовања живог годишњака Исусовог - маслине која живи у непромијењеном облику и даје плодове.

КАДРОВИ

У нашој земљи се не школују специјалисти за суптропске културе. Пољопривредни факултети у земљи имају усмјерења: војарско-виноградарски, сточарски, ратарски и други, али не и за медитеранске културе. На неким факултетима се и не слушају предавања о медитерanskim културама (у Чачку и Приштини). Тако су наши стручњаци обављали специјализације у земљама Медитерана. Међутим, сматрам да је важно нагласити да постоје сви предуслови да се код нас организује такав студија као међународна институција (ЈЕМАС) који, ако се dovoljno заједнички, може да се организује на референцама Завода за суптропске културе у Бару и то као Међународни медитерански центар за суптропске културе. Он би се бавио специфичним проблемима узгоја медитеранских култура изнад 43 паралеле.

блiske Црне Горе, скupštine општина.

Многе асоцијације и удружења маслинара треба подржати и помоћи им да истрају у својим намјерама да очувају постојеће маслињаке и крену са новим засадима. Будва је једна од најпозиванијих општина, уз Бар, која треба да подржи ове и крене са новим акцијама.

• Ријеч, двије и о потрошњи уља и плода маслине.

У еколошкој држави коју ми проглашавамо и коју желимо да створимо један од кључних производа је управо маслинovo уље, масноћа која се добија природним путем на принципу природног цијевеног сока хладним путем.

Као што имамо слабу производњу имамо и слабу потрошњу и плода маслине и маслинovog уља. Немамо навику у залеђу Медитерана за маслинovim уљем. Тамо се троše неке друге масноће и тешко би се пласирало ово уље, углавном због навике. У Грчкој се троши 21 кг. по глави становника, а ми свега 0,45 грама. Ето колико су нам шансе за пласманом уља. Потребно је, у првом реду и велика пропаганда, добар маркетинг, потребно је објаснити људима шта значи маслинovo уље као храна. Оно је храна - лијек, а исто је и маслинov плод. Својство хране и лијека, поред плода, има и лист против повишеног крвног притиска. Уље је љековито за жуч, желудац, добро је за заштиту коже и тд.

Треба припремити простор у коме ће се вршити третман: обрадити око маслине, орезати је, наћубити, да има вегетативни прираст, да може да донесе род, тек онда га заштитити. Маслина тада неби рађала сваке треће или пете године, већ сваке друге, пошто наша сорта не може да рађа сваке године. Уствари, рађа од локалитета до локалитета - једна ове, друга друге године...

Потребно је да извршимо реконструкцију тераена и инвентаризацију засада, да направимо једну глобалну студију унапређења маслинарства на тулу Црне Горе, односно Југославије.

Да би се нешто озбиљније урадило на очувању постојећих маслињака, прву картику чине власници који морају ради свог и свеопштег интереса да покрену читав механизам. Друштвена заједница треба да помогне да се уради најнужније: инфраструктура, путеви, одржавање земљишта, рјешење бујичних токова и осталих пратећих проблема.

За то постоји више могућности, а треба да се укључе и одговорни људи из Министарства пољопривреде, Влада Републике Црне Горе, скupštine општина.

Уље је најбоље у сиромашном стању, онако из флаше. Пржењем оно губи одређене састојке, али је добро и тако. Једино маслинovo уље може да се пржи у три најврата, а да се не добију отровне материје.

Сунцокретово уље мора да се баци послије првог пржења, што, нажалост, у многим ресторанима не чине, већ га у фритезама прже по који колико нута...

Разговарала:
Бранка ПОПОВИЋ

КУЛТУРА И УМЈЕТНОСТ

ПРИЧЕ СТАРИХ КИНЕМАТОГРАФА

ПОЧЕЦИ „ЗЕТА ФИЛМА“

О почецима стварања дистрибуције филма, стварања црногорске културне пропаганде кроз филмску комуникацију са публиком, разговарали смо са Миланом Новчићем, првим директором „Зета филма“.

■ Како је настао „Зета филм“?

Послије пресељења „Ловћен филма“ из Херцег Новог у Будву, где су били бољи услови смјештаја, џелокупна делатност „Ловћен филма“ се проширила, јер је добијена велика зграда, која је пружала добре услове за рад свих дјелатности. У тој згради су настале три основне делатности - производња, дистрибуција и техничка филмска база.

Дистрибуција филма, односно набавка, обрада и издавање филмова, формирала се у једну засебну целину. Међутим, у марту 1956. године дојијет је савезни Закон о филму, којим је предвиђена диференцијација рада, тако да су се морале одвојити производња филмова, промет филмова и техничка база. То је имало извесне посљедице и за „Ловћен филм“. Дистрибуција филмова, која је припадала „Ловћен филму“, полако се формирала у једну засебну дјелатност, што је захтијевало Закон о филму, а одлуком Извршног вijeća Црне Горе основан је 1. јула 1956. „Зета филм“ као предuzeće за промет филмова, а ја, именован за директора.

Све се то догађало прије 40 година, када су животне, радне и кадровске могућности биле теже, што је отежавало пословање. Били су потребни кадрови са познавањем страних језика, због природе послана, претежно су то били само страни филмови. У то vrijeme обезбијеђене су двије обеће са знањем страних језика и тако омогућено превођење филмова и даљи рад на њиховој обради.

■ Репите нешто о кадровима који су радили у „Зета филму“

- Постоје и дистрибуцији филмова претежно радило о иностранским филмовима требало је обезбиједити рад на превођењу копија и дијалог листа. Срећом, у Будви је живио Мирко Јовановић који је био поморац и знао је одлично италијански, енглески, француски, шпански, немачки и бугарски. Није, наравно, имао прилику да их често користи у „Путнику“ у ком је радио. Такође, ангажовали смо и Мила Масоничића, који је рођен у Египту и чија се породица вратила из Египта у Будву, а знао је енглески и француски. Претама томе, ми смо на тај начин попунили моменталну потребу за људима који знају стране језике, што је било врло значајно. Када једна копија страног филма дође у Будву, односно у „Зета филм“, требало је прво у пројекционој сали превести говорни филм да би људи који раде у „Зета филму“ могли да прате филм. Затим, ако смо се одлучили да купимо филм, требало је дијалог листу превести да би се на основу ње израдили титлови за утискивање на филм. Сада се то куца на машини, а раније, ако се сјећате оних писаних слова на титловима, то су углавном били геометри који су тим типом слова израђивали титл који се касније у титл машинама пребацивао на филм.

■ Како је вршен избор филмова?

У почетку су то били само европски филмови: италијански, француски и руски, јер у једном периоду САД

није одобравала извоз својих филмова у поједине земље међу којима су биле и Југославија, Грчка и Турска... То су практично били најпопуларнији и најатрактивнији филмови у свијету, или због забране неких десетак година их нисмо могли приказивати. Ствари су се измјениле, када је за амбасадору у Београд стигао господин Иглербергер који је истовремено био директор УИСА (владине агенције која се бавила односима у култури према другим земљама) и омогућио приказивање њихових филмова у Југославији.

Сјећам се, кад смо једном

приликом у Паризу, где је било сједиште представништава америчких компанија за Европу, мјесец дана прегледавали филмове одабирајући one који су интересантни за нас. Дневно смо

■ Сарадња са „Ловћен филмом“

Сарадња је била добро организована, учествовали смо у производњи домаћих филмова и плаћали цијену која је била 50 процената скупља од цијене коју су плаћали други домаћи дистрибутери. Радили смо, то свесно, јер смо пратили из „Ловћен филма“ и жељели смо да на неки начин то вратимо и помогнемо „Ловћен филму“. Примјера ради: када је „Ловћен филм“ пружио услугу за снимање филма „Полицашка“, њемачког аутора Артура Баунера из Западног Берлина који је сниман у Црној Гори, по коначном обрачуни остао је дужан „Ловћен филму“ 35.000 марака. Да бисмо помогли да се реши овај проблем, предложио сам да „Зета филм“ купи 9 његових филмова и да паре „Ловћен филму“. Тако је измирио дуговање. Иако нам је то стварало потешкоће, јер десет њемачких филмова у репертоару нисмо могли одједном пустити, имали смо квоте у „Југославија филму“ за филмове, тако да смо морали годишње пуштати три њемачка филма. И у свим другим акцијама трудали смо се да остваримо сарадњу између нас и „Ловћен филма“.

Рад предuzeћа за промет, издавање филмова биоскопима био је за „Зета филм“ изузетно тежак због локације и удаљености. А ми смо уговорили дистрибуцију са биоскопима широм цијеле Југославије у којој је тада било око 1.400 биоскопа, а сад их је, како чујем, само 100. Ипак, ми смо то премостили на тај начин што смо отворили представништва у Београду и Загребу, која су изванредно пословала на одређеним територијама. Представништво у Београду за Србију и Македонију, а представништво у Загребу за Хрватску и Словенију, док је одјељење у Будви радило БиХ и Црну Гору. На тај начин смо могли да ступимо у економску утакмицу са другим пет предuzeћа која су постојала.

Разговарала:

Miljan Novčić

прегледавали по 5 - 10 филмова. Кад смо се вратили у Београд, ми смо у нашој пословној заједници „Југославија филм“ одржали састанак шест дистрибуција и подијелили филмове међу југословенским дистрибутерима. Свакоме од тих предuzeћа припао је одређени број по стотинак одобраних филмова. Међутим, те филмове требало је да види филмски савјет „Зета филма“, па се дешавало да је у пројекционој сали у Будви чекало по десетак америчких филмова на прегледавање. Тако је „Зета филм“ постало једно састављаште културних и политичких радника Црне Горе који су долазили да виде те филмове.

Тако смо одабирали филмове који долазе у обзор за приказивање у Југославији и на тај начин заправо градили наш филмски репертоар. Послије одабира, филмови су слати Савезној цензурној комисији, на преглед, где их је она оцењивала (од 1 до 5) и селектовала. Они филмови који су оцењивани са 1 и 2 су одбидани, јер је сматрано да они немају одговарајућу културну и умјетничку вриједност. А за филмове који су добијали највишу оцену ми смо давали налог „Југославија филму“ да прегледава у преговоре за откуп филмова, јер је он био једни овлашћен да врши увоз филмова, тј. био је монополиста за увоз филмова, што није било ни у једној привредној грани. Филмове смо куповали по цијенама које су биле лимитиране, у почетку од 3.000 до 10.000 долара, да би се то касније били повећано.

Разговарала:

Миланка ПЕТРОВИЋ

■ Како је вршен избор филмова?

У почетку су то били само европски филмови: италијански, француски и руски, јер у једном периоду САД

ЈУ „Музеји, галерија и библиотека“ Будва
Музеји-спомен дом Стефан М. Љубиша
и ЈУ „Спомен дом Режевићи“

ПРОГРАМ РАДА СИМПОЗИЈУМА

„КЊИЖЕВНО ДЈЕЛО СТЕФАНА М. ЉУБИШЕ - НОВО ЧИТАЊЕ“

Спомен дом „Режевићи“, 27. и 28. фебруар 1998.

ПЕТАК, 27. фебруар 1998. ПРИЈЕ ПОДНЕ

10:00 СВЕЧАНО ОТВАРАЊЕ СИМПОЗИЈУМА

Поздравне речи гостију и домаћина скупа

11:00 - 13:30 I дис

Предсједавајући академик Зоран КОНСТАНТИНОВИЋ

■ Академик Мирослав ПАНТИЋ, Стефан М. Љубиша и народне пословице

■ Академик Ново ВУКОВИЋ, Елементи митологеме у Кањошу

■ Академик Зоран КОНСТАНТИНОВИЋ, Интердисциплинарност у делу Стефана М. Љубише

■ Проф. др Душан ИВАНИЋ,

Дискусија

Скочићевојка Стефана Митрова Јубише-архетипско значење

■ Проф. др Војислав НИЧЧЕВИЋ, Народни карактер Јубишина језика и стила

■ Mr Ирина АНТАНАСИЈЕВИЋ, Семантика пејсажа у структури Јубишиног текста

■ Mr Мила МЕДИГОВИЋ, СТЕФАНОВИЋ,

Семиошочки приступ приповјеткама Скочићевојка и Горде

Субота, 28. фебруар 1998. ПРИЈЕ ПОДНЕ

10:00 - 13:00 III дис

Предсједавајући проф. др Владимира ОСОЛНИКА

■ Проф. др Мила СТОЈНИЋ, Стјепан М. Љубиша-руском-српска књижевна паралела

■ Проф. др Владимира ОСОЛНИКА, Стјепан М. Љубиша и Фран Левстик

-одјеци Јубишиног литералног рада у словачкој књижевности

■ Dr Миодраг МАТИЦКИ, Епски модели историјске прозе (Стјепан М. Љубишић-Сима Милутиновић)

■ Проф. др Миодраг РАДОВИЋ, Европско и паштровско у Јубишином

Кањошу Мацедоновићу

■ Проф. др Димитрије КАЛЕЗИЋ, О библијским мотивима и мотивима из хришћанског учења у Јубишиним

■ Проф. др Милорад НИЧЧЕВИЋ, Бој на Вису (1886) између историјске збиље и поетске визије (Генетописко-компаратистичка истичавања: С. М. Љубишић-Б Дежелић-С. Бузолић-II, Кунинић-С. Крањчевић)

■ Проф. др Божена ЈЕЛУШИЋ, Паралелизам као поступак у Јубишиној приповјести

■ Драган ЉУРОВИЋ, новинар и публициста

Кањош на размјеђу два вијека (старе поруке у новом времену)

Дискусија

У паузи кратак излет до манастира Градиште и Прасквица

СУБОТА, 28. фебруар 1998. ПОСЛИJE ПОДНЕ

16:30 - 19:00 IV. дис

Предсједавајући академик Ново ВУКОВИЋ

■ Проф. др Виолета ПИРУЗЕ ТАСЕВСКА

Драмски елементи у приповестима

Стефана Митрова Јубише

■ Dr Александар ЈЕРКОВ, Читање причања

■ Dr Споменка АЛЕКСИЋ, Историјски догађаји као основа Јубишина приповедања

■ Проф. др Свенка САВИЋ, Анализира дискурса у приповјетци „Горде, или како црногорска Јубишина“

■ Mr Перivoje ПОПОВИЋ, Стефан Митров Јубиша у огледалу времена

■ Гојко БОЖОВИЋ, Стефан М. Јубишина-између причања и приповјести

Опера: „Паштровски вitez“ од Миховила Логара

■ Mr Ана ЗЕЧЕВИЋ, Књижевно дјело Стефана М. Јубише као инспирација музичким ствараоцима

Дискусија

ЗАВАРАЊЕ СИМПОЗИЈУМА

Академик Ново ВУКОВИЋ: Завршна ријеч

ПЕТАК, 27. фебруар 1998. ПОСЛИJE ПОДНЕ

<p

КУЛТУРА И УМЈЕТНОСТ

ПРОГРАМ РАДИО БУДВЕ

ПОНЕДЉАК
07:30-11:00 ЈУТАРНИ ПРОГРАМ
08:00 ВИДЕСТИ
08:05 СЕРВИСНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ
09:00 ВИДЕСТИ
09:05 БЛОК КЛАСИЧНЕ МУЗИКЕ
09:30 ГОСТ ЈУТАРЊЕГ ПРОГРАМА
10:00 ВИДЕСТИ
10:15 МАЛИ ОГЛАСИ
10:30 ЗАНИМЉИВОСТИ
11:00 ВИДЕСТИ
11:15 ХИТ НЕДЕЉЕ
11:10 ИЗБОР ЗА ХИТ ДАНА
11:45 МАЛИ ОГЛАСИ
12:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
12:15 ЕКО ОКО
13:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
13:15 КУЛТУРНИ МАГАЗИН
14:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
14:15 ТРАГОМ КУЛТУРНЕ ПРОШЛОСТИ
БУДВЕ
15:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
15:15 МАЛИ ОГЛАСИ
16:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
16:05 СПОРТСКА РАЗГЛЕДНИЦА
17:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
17:30 БУДВАНСКА ХРОНИКА
18:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
18:05 ФОЛК БЛАДЕ
19:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
19:45 МАЛИ ОГЛАСИ
20:00 ХИТ МЈЕСЕЦА
20:05-07:30 САТЕЛИТСКИ ПРОГРАМ

УТОРАК
07:30-11:00 ЈУТАРНИ ПРОГРАМ
08:00 ВИДЕСТИ
08:05 СЕРВИСНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ
09:00 ВИДЕСТИ
09:05 БЛОК КЛАСИЧНЕ МУЗИКЕ
09:30 ГОСТ ЈУТАРЊЕГ ПРОГРАМА
10:00 ВИДЕСТИ
10:15 МАЛИ ОГЛАСИ
10:30 ОТВОРЕНИ СТУДИО
11:10 ИЗБОР ЗА ХИТ ДАНА
11:45 МАЛИ ОГЛАСИ
12:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
12:05 ПОП АРТ САТ
13:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
13:05 МЕДИТЕРАНЕО
14:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
14:10 ЕУ ЛИБРИС
15:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
15:15 МАЛИ ОГЛАСИ
16:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
16:05 РАДИО ОРДИНАЦИЈА
17:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
17:30 БУДВАНСКА ХРОНИКА
18:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
18:05 САЊАРЕЊЕ СТРАСТИ
19:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
19:45 МАЛИ ОГЛАСИ
20:00 ХИТ МЈЕСЕЦА
20:05-07:30 САТЕЛИТСКИ ПРОГРАМ

СРЕДЈА
07:30-11:00 ЈУТАРНИ ПРОГРАМ
08:00 ВИДЕСТИ
08:05 СЕРВИСНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ
09:00 ВИДЕСТИ
09:05 БЛОК КЛАСИЧНЕ МУЗИКЕ
09:30 ГОСТ ЈУТАРЊЕГ ПРОГРАМА
10:00 ВИДЕСТИ
10:15 МАЛИ ОГЛАСИ
10:30 ЗАНИМЉИВОСТИ
11:10 ИЗБОР ЗА ХИТ ДАНА
11:45 МАЛИ ОГЛАСИ
12:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
12:05 СПОРТСКА СРЕДЈА
13:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
14:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
15:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
15:15 МАЛИ ОГЛАСИ
16:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
16:05 МУЗички РУЛЕТ
17:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
17:30 БУДВАНСКА ХРОНИКА
18:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
18:05 МОДА
19:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
19:45 МАЛИ ОГЛАСИ
20:00 ХИТ МЈЕСЕЦА
20:05-07:30 САТЕЛИТСКИ ПРОГРАМ

ЧЕТВРТАК
07:30-11:00 ЈУТАРНИ ПРОГРАМ
08:00 ВИДЕСТИ
08:05 СЕРВИСНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ
09:00 ВИДЕСТИ
09:05 БЛОК КЛАСИЧНЕ МУЗИКЕ
09:30 ГОСТ ЈУТАРЊЕГ ПРОГРАМА
10:00 ВИДЕСТИ
10:15 МАЛИ ОГЛАСИ
10:30 ЗАНИМЉИВОСТИ
11:10 ИЗБОР ЗА ХИТ ДАНА
11:45 МАЛИ ОГЛАСИ
12:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
12:05 ДИЈАЛОГ
13:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
13:30 ГЕЛ ПЛУС
14:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
15:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
15:15 МАЛИ ОГЛАСИ
16:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
16:05 КОМЕДИЈАЛНИ САТ
17:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
17:30 БУДВАНСКА ХРОНИКА
18:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
18:05 НАРОДНА МУЗИКА
19:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
19:45 МАЛИ ОГЛАСИ
20:00 ХИТ МЈЕСЕЦА
20:05-07:30 САТЕЛИТСКИ ПРОГРАМ

ПЕТАК
07:30-11:00 ЈУТАРНИ ПРОГРАМ
08:00 ВИДЕСТИ
08:05 СЕРВИСНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ
09:00 ВИДЕСТИ
09:05 БЛОК КЛАСИЧНЕ МУЗИКЕ
09:30 ГОСТ ЈУТАРЊЕГ ПРОГРАМА
10:00 ВИДЕСТИ
10:15 МАЛИ ОГЛАСИ
10:30 ЗАНИМЉИВОСТИ
11:10 ИЗБОР ЗА ХИТ ДАНА
11:45 МАЛИ ОГЛАСИ
12:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
12:05 БОЈАНОВИЋ
13:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
13:30 ЦАРСТВО ЉУБAVI
14:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
14:05 ВОЈАЦИ
15:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
15:15 МАЛИ ОГЛАСИ
16:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
16:05 БУДВАНСКА ХРОНИКА
17:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
17:30 ОЗОН
18:00 ВИДЕСТИХИТ ДАНА
18:45 МАЛИ ОГЛАСИ
20:00 ХИТ МЈЕСЕЦА
20:05-07:30 САТЕЛИТСКИ ПРОГРАМ

СУБОТА
07:30 ЈУТАРНИ ПРОГРАМ
10:00 ВИДЕСТИ
10:15 МАЛИ ОГЛАСИ
11:00 ТОП РАВНЕНИ
12:30 ЗВЈЕЗДАНИ ТРАЧ
14:00 МОДА
15:00 ВИДЕСТИ
15:15 МАЛИ ОГЛАСИ
16:00 ФОНТАНА ЖЕЉА
17:15 МАЛИ ОГЛАСИ
19:00 ВИДЕСТИ
19:45 МАЛИ ОГЛАСИ
20:00 ХИТ МЈЕСЕЦА
20:05-07:30 САТЕЛИТСКИ ПРОГРАМ (ДО 07:30)

НЕДЈЕЉА
07:30 ЈУТАРНИ ПРОГРАМ
10:00 ВИДЕСТИ
10:15 МАЛИ ОГЛАСИ
10:15 ТА ДИВНА СТВОРЕНЬ
12:00 ЕЛЕКТРИЦ ПОЧЕР
13:15 ХИТ НЕДЕЉЕ
14:00 ЧИТУ ПАСАГЕ
15:00 ВИДЕСТИ
15:30 ФИЛМСКИ ВОДИЧ
16:00 ПЛУС
18:00 РОКТРОН
19:00 ВИДЕСТИ
19:45 МАЛИ ОГЛАСИ
19:55 ГРОМ
20:00 САТЕЛИТСКИ ПРОГРАМ (ДО 07:30)

ФЕСТ '98.

ПОВРАТАК КВАЛИТЕТУ

Девет пуних дана трајала је филмска магија највећег платна на Балкан. Двадесет и шест међународни ФЕСТ у Београду још једном је оправдао значај постојања богатом квалитетом, већ и насловних улога и добре рекламе.

Многобројна публика могла је упоредо да прати или да се одлучи за један од три понуђена програма. Најатрактивнији се свакако реализовао у великој дворани „Сава центра“ где је приказано 35 филмова разврстаних у 4 категорије: *Аутори* за 21. вијек, *Екран Европе*, *Фестивал фестивала* и *Прештоноћи хиљади*.

Повратак квалитету, стилизованој причи, психолошким обртима и квалитетној глуми потврдило је пројектовање чак 18 филмова створених у Европи међу којима се издвојио, сudeo по овајацијама публике и по мишљењу критике, филм који нам долази из В. Британије. До ћоле коже у режији, Питер Катана, а у главним улогама - Роберт Карлајл и Том Вилкинсон. Сценариста је Сајмон Бафој, добитник двије награде FELIN за 1997. годину. До ћоле коже најгledанији је филм у Великој Британији свих времена.

Већину филмова америчке продукције приказана на 26. ФЕСТУ већ су откупиле дистрибутерске куће. Значи, или се већ налазе, или ће се ускоро наћи у биоскопима широм Југославије, па и у програму будванског „Зета филма“. Земља Ђолицара, Потпуну обриј, Оливера Стоуна, Свемирских војника, Шакала, Седам људина на Тибету са Бредом Питом у главној улози, Амиса у режији Стивена Спилберга, Осма љутња - у скрунуће, Полубија девојке, Оса

и др. Напуштајући дворане „Сава центра“ још једном смо постали свесни и свака чаролија кратко траје и да, на жалост, стварни живот који нас очекује није „као на филму“. Ипак, бар неко вријеме били смо само посматрачи и критичари покретних слика, а не главни глумци у сопственим животима.

Тијана Ђуковић

Инспир из филма „До ћоле коже“

У ЗНАКУ ЉУБАВИ

Још јуће смо постављали куртоаузно питање када ћеши на одмор? Уобичајено код нас на крају полугодишта.

Сада смо га преформисали, у овој ери кризе, у оно опредизије: идеш ли негде на одмор? Јер већина нас тај ријетки луксуз не може више себи да приушти. Многи су одмор овог фебруара провели код куће. Жудња за далеким путовањима и безбрежно крстарење удаљеним мериџијанима (захваљујући тамо-чрењеном пасочу који је сада прокажен) тешко нам падају.

Чињеница је да више од своје зараде не можемо себи и својима приуштити уживање на планини, на селу, од рођака. Ипак, не мора да значи да већина нас који смо остали код куће нисмо одмарали у стилу. Усталом, сјетите се шта кажу циници: да је годишњи одмор неопходан, и Јапанци би га имали!

Ђер јер је уједно се препустили свим оним ситним задовољствима и хобијима које преко године не стижете да упражњавате. Неко је прочитао жељене, а непрочитаене књиге, неко одгледао неодгледане филмове. Неко је цитирао сајтовима, неко рибао. Друшчили се, се запо-

Милан Ступар

НОВЕ КЊИГЕ

ЛИШЕНОСТ ДОМА

Новалис: *Хајрих из Офшердинена*, превод: Бранимир Живојиновић, „Паидеја“, Београд, 1997. година.

Хајрих из Офшердинена је врста образовног романа, прецизније „роман о умјетнику“, замишљен и написан као Новалисов одговор на Гетеову знаменито дјело Годиње ученья Вилхелма Мајстера. За разлику од Гетеа који је као темељну одредницу својега романа поставил хармонично уклапање умјетника у оквире друштва - што је неминовно праћено извјештаним уступцима, чињеним често на рачун умјетничке преданости властите творевине.

Гости овогодишњег ФЕСТА, у свом обраћању, велике похвале упутили су београдској публици која је спонтано реаговала својим вријеме, изражавајући аплаузима, визијдцима, узвишима и напуштањем сале задовољство или нездадовољство појединим филмовима. Филмом изненадења *Изјубљена драјвленост*, шпанског режисера Хуана Бахо Уља, овогодишњи ФЕСТ је затворен. По оцени критике био је један од најуспјешнијих, најпосећенијих, најинтересантнијих. Напуштајући дворане „Сава центра“ још једном смо постали свесни и свака чаролија кратко траје и да, на жалост, стварни живот који нас очекује није „као на филму“. Ипак, бар неко вријеме били смо само посматрачи и критичари покретних слика, а не главни глумци у сопственим животима.

Роман је сачињен из два дијела, од којих први под називом *Очекивање* прати као одређујући за све области испољавања људског духа. Поново за разлику од Гетеа који својаја јунака доводи у однос према битним цивилизацијским достигнућима времена, што нам омогућава да то дјело читамо као сублимат епохе просајателства, али (и слично, донекле) и као наговјештај критичког реализма. Новалис, за главног јунака романа бира средњовјековног пјесника - минезингера - кроз чије научковање и припремање за пјеснички позив излаже сопствене поетичке принципе, исказујући сајмом избором одговарајући презир према властитој савремености и проблемима која она намеће.

Роман је сачињен из два дијела, од којих први под називом *Очекивање* прати као одређујући за све области испољавања људског духа. Поново за разлику од Гетеа који својаја јунака доводи у однос према битним цивилизацијским достигнућима времена, што нам омогућава да то дјело читамо као сублимат епохе просајателства, али (и слично, донекле) и као наговјештај критичког реализма. Новалис, за главног јунака романа бира средњовјековног пјесника - минезингера - кроз чије научковање и припремање за пјеснички позив излаже сопствене поетичке принципе, исказујући сајмом избором одговарајући презир према властитој савремености и проблемима која она намеће.

Роман је сачињен из два дијела, од којих први под називом *Очекивање* прати као одређујући за све области испољавања људског духа. Поново за разлику од Гетеа који својаја јунака доводи у однос према битним цивилизацијским достигнућима времена, што нам омогућава да то дјело читамо као сублимат епохе просајателства, али (и слично, донекле) и као наговјештај критичког реализма. Новалис, за главног јунака романа бира средњовјековног пјесника - минезингера - кроз чије научковање и припремање за пјеснички позив излаже сопствене поетичке принципе, исказујући сајмом избором одговарајући презир према властитој савремености и проблемима која она намеће.

По оцени ликовног критичара Светлане Младенов, овим циклусом Павловић даје предност емоционалном, изграђујући сопствену поетику у којој су битни елементи: експресивност, темпераментност и динамичност.

Б.П.

АКВАРЕЛ

У галерији Савремене уметности у Панчеву од 16. до 5. фебруара заједничком изложбом су се представили добитници награда са последња три Бијенала акварела у Зрењанину. Академски сликар из Петровца, Сава Павловић, поред Здравка Мандића и Слободанке Шуботе, један је од ријетких који се акварелу предаје са толико страсти.

Из биљежнице репортера

АЈКУЛЕ НА - УДИЦИ

(Запис о фамилији Рафаиловић из истоименог села)

"Бијела смрт", примјерак из реда најкровљачијих ајкула, неће завршити у витринама Природњачког музеја у Београду: украшаваће зид чувеног ресторана "Три рибара" у Рафаиловићима.

Крајем прошлог мјесеца браћа Илија, Јарко, Бранко и Мартин Рафаиловић, уловили су између острва Свети Никола код Будве и рта Скочићевојка, ајкулу дужине 1,85 метара и тежине 80 килограма. Тек када су код њих, након што су чули за улов, стигли стручњаци Завода за биологију мора из Котора и Природњачког музеја из Београда, схватили су да такву ловину нијесу имали за скоро двије деценије како трагају за рибом.

- Др Слободан Регнер из завода у Котору нам је рекао да је примјерак који смо уловили из реда "бијелих ајкула", којих је у свијету веома мало и зато су законом заштићене, - прича Илија Рафаиловић најбољи рибар из рибарске фамилије. - Ради се о младунчету, јер су ове ајкуле обично веће - достижу дужину преко шест метара. Но, иако је у питању младунче, по оцјени стручњака, војема је опасно по човјека.

У Рафаиловиће је стигао и др Војислав Вашић из Природњачког музеја у Београду с намјером да купи ајкулу коју су уловила браћа Рафаиловић. Но, риба-

ри су већ били одрали "пса". Месо које се једе - у питању је младунче - већ су били потрпали у фрижидере, а главу и кожу су оставили да

ОПРЕМА

Браћа Рафаиловићи су одлично опремљени. Имају чамац дуг осам метара, дрвени, који носи име "Миланка", како се зове њихова јединица сестра. Има сателитски апарат за навигацију, хидраулична витла за вађење мрежа, ехосондер за испитивање морског дна. Сва опрема, као и скупе мреже, набављена је у Италији.

рибу препарирају. И као трофеј, уистину веома риједак, изложе у свој ресторану.

Занимљиво је да су браћа ајкулу упецали на - удицу! Они су, као то иначе често и ра-

ОДАКЛЕ ЈЕ?

Одакле је "бијела ајкула", стигла у приобални дио нашег Јадрана, тешко је рећи. Браћа кажу да је она изненађење за њих, али и остale рибаре. Др Слободан Регнер, истиче да она насељава сва мора, углавном топлија. Ипак, највероватније је да је у наше воде "свратила" пловећи за неким бродом.

де, забацили парангал са око 300 удица на по- менутој "пошти" и када

су сјутрадан пошли да виде има ли улова били су не мало изненађени.

- Ту је дубина око 40 метара, истиче Илија Рафаиловић. - Ајкула је загризала само једну удицу на којој је као мамац била хоботница и вјероватно би је откинула да се није заплела у друге. Била је цијела омотана удицама - практично се замакла.

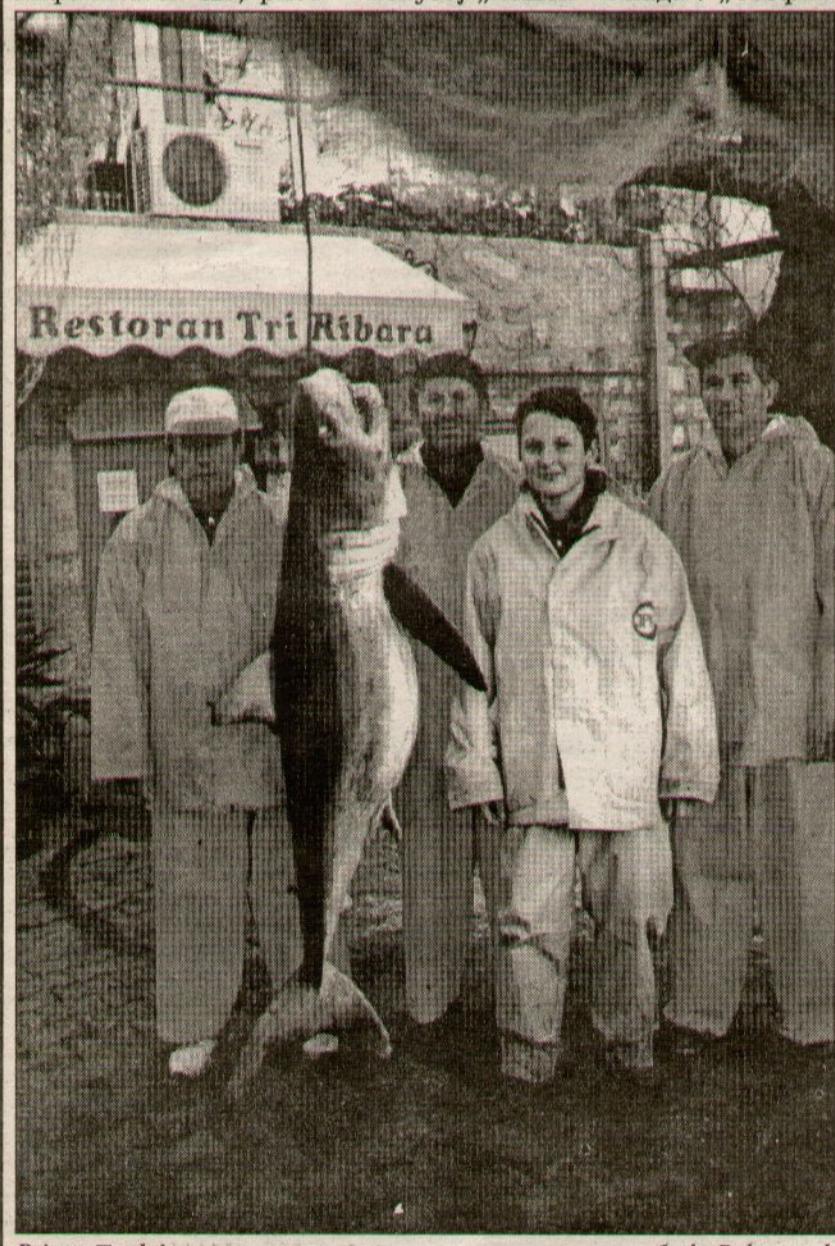
Рибари из Рафаиловића спадају у највредније и најбоље на јужном Јадрану. Лове готово свакодневно, љети и зими, и свјежу рибу продају у свом ресторану који има имаџ најбоље рибарске конобе на југу. И лани су, неgdje у ово вријеме, та-ko-je na parangalu uхватili morskog psa. Bio je to "modruš", maňe opasan po ljudi, dužine 2,35 metara i težak oko 60 kilograma. Maňih "psića" ulovili su na desetinu: priječ je o primjerima koje narod naziva "pešikanima" a koje gurmmani obожavaju. Pretpriješte godine imali su takođe riјedak ulov: u njihovim mrežama нашла се морска "lisica" dugacka četiri metra i teška 200 kilograma. Ŋen "skalp" danas ukrašava unutrašnjost ресторana.

Сви су у породици вични мору, дакако највише Илија и четрнаестогодишњи Мартин, брат од стрица тројице рибара. Он је ученик Основне школе "Стефан Митров Љубиша" и најстарији је када га Илија позове да иду на море.

- Рибarska tradija u našoj kući je duga od dva vijeka, - прича нам Бошко Рафаиловић, отац тројице rибара. - Мали Martin, već sam u to sigran, naslijeđiće djeđa čije ime nosi, koji je bio najbolji ovdašnji ribar.

Riбari Ra- fa ilović i su svakodnevno na širokom prostoru od Platamuna do Čača. Što dublje zađu, кажу, osjećaj je leđepshi. Love pagrove, jaštoge, cipole, brančine, gambole, ali i maňe kvalitetnu ribu. Na udicama i u mrežama, međutim, nađu se, eto, i ajkule.

С. Ш.
Грегорић

Ријечак шроф:

браћа Рафаиловић

ПОДВИЗИ

ЧОВЈЕК ВЕЛИКОГ СРЦА

Прошлога јета је наш суграђанин Славко Кљајић у великом не- времену из таласа спасио шест људских живота и зато добио 23. јануара у Београду Велику сребрну плакету у традиционалној анкети Вечерњих новости - најплеменитији подвиг године.

Тог 18. јула, Славко је, као и много пута раније, из набујалих таласа заједно са припадницима Министарства унутрашњих послова, на плажи Могрен спасио три младића и троје малолетне дјеце из помахничких таласа.

- Када сам сазнао да је на могренској плажи "заробљено" троје дјеце и да им је на тај начин живот угрожен, кренуо сам без размишљања да им помогнем јер је то било јаче од мене - прича нам Славко.

- Таласи су били огромни и запљускивали су стијене у висини од скоро два десет метара. За тренутак сам помислио, да ли да идем даље или не, јер је море просто било "прокључало". Ипак, пошао сам јер сам у шкрапама стијена видио два момка како беспо-

моћно чекају помоћ. Пришли смо некако тим момцима, и ако су нас таласи ударали о стијене и том приликом задобио сам повреде, срећом не озбиљне. Срећом, све се добро завршило, а ја сам учинио оно што би сваки хуман човјек учинио. Код мене дилеме да ли некоме помоћи или не, нема.

Славко Кљајић је своју храбrost и хуманост показао и приликом разорног земљотреса 1979. године у Будви, када је такође предложен за најплеменитијег Југословена, као и 1988. године, када је учествовао са групом полицијаца у спасавању неколико њемачких породица. И ти догађаји и подвizi остали су записани.

- Био сам изненађен када сам сазнао да сам

овогодишњи добитник Велике сребрне плакете Вечерњих новости за наплеменитији подвиг године, јер је конкуренција била јака. Признање ме радује. Посебно сам захвалан Саву Грговићу, дописнику Вечерњих новости који ме је и предложио за ово признање, као и због записа у његовој књизи, о мени у разорном земљотресу 1979. године, Сили у инат. Захваљујем и Скупштини општине Будва, ХТП "Будванска ривијера" и ФК "Могрен", што су ми омогућили боравак у Београду приликом уручивања признања Вечерњих новости.

Говорећи нам о реаговању својих суграђана, након повратка из Београда, Славко каже да му је било веома драго

да је након свега примио велики број честитки од комшија, колега, пријатеља и грађана уопште.

- Наравно, да ми је била драга свака честитка. То је оно што обавезује и ујерава човјека да се добра дјела не заборављају - рекао је на крају Славко Кљајић.

Р. Павићевић

Из сусједних општина

АПАРТАМАНИ НА - КЛИЗИШТУ

Грађани Херцег Новог и стручњаци за туризам и грађевинарство су на збору закључили да градњу апартманског насеља "Савина", на клизишту поред хотела "Плажа", треба зауставити. Речено је да је падина на којој је започета градња 102 апартмана, укупне површине 11.500 квадратних метара, преоптерећена бетоном. Клизиште које је давно прорадило још није санирано, пројектовано насеље смета саобраћају који је "уско грло" града, нема довољно воде, доста посла је урађено супротно урбанистичком плану града... "Мртво" насеље, коначно, није у интересу развоја туризма на овом подручју.

Представник "Енергопроекта", који је инвеститор, казао је на скупу да ће уважити све оправдане примједбе прије него се издаје из земљаних радова.

ЛУКА БЕЗ ПРЕДАХА

Ако је судити по оној народној да се по јутру дан познаје, у луци Бар биће иtekako посла ове године. У јануару је на гатовима наше највеће луке претворено 171.156 тона, а истим темпом је настављено и у фебруару. У "Луци Бар" кажу да су најаве одличне и за наредни период, па ће прекоокеански бродови смјењивати један другог на гатовима подно брда Волујица. Планирано је да се ове године претовари 2,5 милиона тона разних роба што је знатно више него што износи претовар у прошлоду години, али дупло мање од цифре која означава капацитет луке.

УКРАЈИНЦИ У БИЈЕЛОЈ

Јадранско бродоградилиште у Бијелој очекује знатно бољу пословну годину од прошле. Станко Злоковић, новоизабрани директор, каже да зато има реалног основа. Почетак године је добар, а преговори са партнеријама из Украјине за ремонт бродова у нашем бродоградилишту су повољни. И бродске компаније из Русије, Грчке и Италије по- казале су интересовање за слање својих трговачких и других бродова на "шминкање" у Бијелу.

Итекако биће посла на бродовима домаћих компанија, прије свих коректорске "Југоцеане" чији "старици" плове морима и океанима свијета.

Припремио: С.Ш.Г.

СМИЈЕХ јЕ ЛИЈЕК

О ПЕРИЦИ

Питао Перица тату како је постао и отац је сину одговорио да га је донијела рода. Перица је потом питао како је постао његов тата, па дјед, па прадјед и увијек је од оца добијао исти одговор. Перица се потом замислио и казао оцу:

- У нашој породици љубавни живот је никакав најмање стотину година!

ПРИВРЕДНА ЧУДА

И Југославија и Јапан имају исто почетно слово имена. Сем ових сличности, и једна и друга држава су привредна чуда.

МАЈСТОРИ, МАЈСТОРИ...

Поправљајо један "мајстор" машину за прање веша, сав се ознојио, размонтира читаву машину, али не може да отклони квр. Међутим, нервозном власнику који га је стлано нуткао пивом, тврдије да је у цетињском "Ободу", који производи ове машине, радио пуних петнаест година.

Пошто се "мајстор" добро налијо пивом, а машину није порпавио, власник је позвао "Ободов" сервис. Мајстори су дошли и за пет минута поправили квр.

- А рекао ми је да је петнаест година радио у "Ободу" - рече власник машине.

- Можда је био стражар, мајстор сигурно није, казаједан од мајстора Сервиса. "Рибар"

ФЕЛЬТОН

ТРАГОМ ДОКУМЕНТАТА ПРОШЛОСТИ

Пише: МАРКО С. СУБИЋ

ДАЛЕКИ ПАШТРОВСКИ ПРЕЦИ И ЊИХОВИ ПОТОМЦИ

Представници паштровске комунитаде Свети Стефан, њих дванаест властелина и двије војводе, потписали су, као представником Венеције Франциском Бембом, генералним капетаном Залива, на галији, негде испред данашњег Петровца на Мору, уговор о добровољном стављању паштровске комунитаде Свети Стефан под управу Венеције. Уговор је потписан 4. априла 1423. године, а ратификовао га је Франческо Фоскари 17. маја 1424. године. Сљедећих дванаест властелина и двије војводе, потписали су уговор:

1. Dabisius Alechig Pastrovich (Дабижк Алексе Паштровић)
2. Radich Michovich (Радић Миковић)
3. Juannus Risavich (Иван Ревић)
4. Juhanes Chiudis (Јован Ђуда)
5. Raticho Calogurgevich (Ратко Калођурђевић)
6. Novachio Cermec (Новак Црац - Кажангер)
7. Petar Glavos (Петар Главоч)
8. Sarah Busanovig (Ставра Буџеновић)
9. Chetnac Novachovig (Хрвоје Новаковић)
10. Cagnos Bladenovig-Blisigci (Кањош Близикућа - Јубишић)
11. Radis Grubacevig (Радић Грубачевић)
12. Johan Buliarevig (Јован Буљаревић)
13. Vochota Dragovig (Вуко Драговић-Драговић)
14. Novach Tomich (Новак Томић)

Према датом уговору Венеција је Паштровићима из комунитаде Свети Стефан признала њихове старе привилегије за које се данас с правом вјерује, на основу расpolоживих документата, да почитују од римског императора Диоклецијана, које је дао Паштровићима 300. године н.е., када је посетио град Бар.

Паштровска комунитада Ластва (данашњи Петровац на Мору) дошла је под управу Венеције 1442. године када и град Будва, којој су тајкоје признате старе повластице. Према томе, Паштровићи са своје двије комунитаде, Свети Стефан и Ластва, током прве половине XV вијека добровољно су се ставили под управу Венеције, под чијом су влашћу остали до самог kraja XVIII вијека. За своје вријеме царико је Паштровићи били под управом Венеције, и у једној и у другој комунитади уживали су своје старе повластице и остваривали самоуправу, која се огледала у Збору властеле комунитада са извршном влашћу од четири субе и двије војводе.

У паштровској комунитади Свети Стефан збор је био са-

чињен од дванаест властелина, од сваког племена по један. Четири субе су се бирали према утврђеном реду и свако племе сваке треће године давalo је субу. На исти начин по утврђеном реду бирали су се и војводе и свако племе давalo је војводу сваке шесте године. Мандат чланова збора, четворочланог вијећа суба и војвода трајао је годину дана. Избори су се одржавали крајем мјесеца јуна текуће године.

Будући да су Паштровићи у комунитади Свети Стефан, и прије добровољног стављања под власт Венеције, имали свој збор властеле са извршним органима четири субе и двије војводе, то слиједи да су потписници уговора са Венецијом били дванаest властелина из сваког племена по један и двије војводе, које су се у доба прије 1423. године могле звати кнежеви. Да су то били кнежеви указује нам назив једног локалитета изnad Буљарице које се зове Кнежево Село (Кнеж-Село), где се зна да су га насељавали припадници племена Томић. Вјероватно је неки представник племена Томић у одређеном мандату био војвода, како се тада звао кнез, испред свога племена и по њему је назван Кнежево Село. Један други документ који датира из 1384. године за вријеме владавине Балше Зећанина, помиње два кнеза паштровске комунитаде Ластве.

У уговору између представника паштровске комунитаде Свети Стефан и представника Венеције Франциска Бембом, уз имена Паштровића потписника уговора није наједено у име ког племена и са којом функцијом потписују дати уговор. Зато ће се у овој анализи, уз коришћење свих расположивих историјских документата, настојати прецизно утврдити, за сваког потписника уговора, коме племену је припадао, да би могли указати на њихове данашње потомке.

Дабижк Алексе-Алексић Паштровић био је властелин збора у име племена Николић - Никандровић, које је у другој половини XVIII вијека изумрло, а преостало братство Бороц иселило се из Паштровића. Дабижк Алексић носио је име Паштровић вјероватно зато што је био син Алексе Паштровића који се помиње крајем XIV вијека у служби војводе Сандала и његовог наследника Стефана Вукчића. Треба напоменути да су сви Паштровићи изван терitorije Паштровића уз лично име носили презиме Паштровићи, без обзира кому племену припадали. Тако се помиње 1355. године Николићи Паштровић, поклисар цара Душана, затим

1424. године Остоја Паштровић, поклисар босанског краља Твртка, затим 1420. године помиње се у Требињу кнез Радич Паштровић. Презиме Паштровић изван Паштровића задржало се све до данашњих дана.

Радић Миковић био је властелин збора у име племена Миковић. Највјероватније да је у то vrijeme братство Миковић било највеће братство у племену, па се тако и племе звало све до почетка XVII вијека, када се племе почине звати Давидовић, свакако по најјачем братству у племену. Радић праће континуитета током времена, то племе се данас може назвати Миковић-Давидовић. Миковићи се помињу 1384. године у даровници Балше Зећанина господи Паштровићима, затим у спору са опатом Богородице Ратачке око неких земљишних посједа, 1457. године итд. Данашње братство племена Калођурђевић је сједан Калођурђевић са сином Новаком. Дминко Калођурђевић помиње се 1459. године, као прокуратор неког Вука Бокорића у Которском суду. Данашње братство племена Калођурђевић се један Калођурђевић са Калођурђевићом и Булећевићом.

Ратко Калођурђевић био је

властелин збора у име племена Калођурђевић. У повељи Бале III о оснивању манастира Прасквице из 1413. године помиње се један Калођурђевић са сином Новаком. Дминко Калођурђевић помиње се 1459. године, као прокуратор неког Вука Бокорића у Которском суду. Данашње братство племена Калођурђевић се један Калођурђевић са Калођурђевићом и Булећевићом.

Ратко Калођурђевић био је властелин збора у име племена Калођурђевић. У повељи Бале III о оснивању манастира Прасквице из 1413. године помиње се један Калођурђевић са сином Новаком. Дминко Калођурђевић помиње се 1459. године, као прокуратор неког Вука Бокорића у Которском суду. Данашње братство племена Калођурђевић се један Калођурђевић са Калођурђевићом и Булећевићом.

Ратко Калођурђевић био је

шан-Мушуновић, Клапавица и Вулећевић.

Хрвоје Новаковић био је властелин збора у име племена Бутак-Никлићевић и у збору је био властелин у име свог племена. У другој половини XVI вијека помињу се племена Бутак-Никлићевић, да би данас на крају XX вијека имали поново Новаковић. Највјероватније да се ради о једном истом братству, посебно када се има на уму да су документа писана на старом српском језику и на италијанском језику. Хрвоје Новаковић помиње се као члан четворочланог вијећа суба паштровске комунитаде Свети Стефан 1431. године, када са Паштровићима са оређеним представницима присуствовали у Котору свечаностима поводом Светог Тријуга. 1461. године помиње се Јеван (Алекс) Војнич, за кога се каже да је „de Dimitrovićis de Pastroviciis“. Данашње братство племена Калођурђевић је сједан Калођурђевић са сином Новаком. Дминко Калођурђевић помиње се 1459. године, као прокуратор неког Вука Бокорића у Которском суду. Данашње братство племена Калођурђевић се један Калођурђевић са Калођурђевићом и Булећевићом.

Хрвоје Новаковић био је

властелин збора у име племена Калођурђевић. У повељи Бале III о оснивању манастира Прасквице из 1413. године помиње се један Калођурђевић са сином Новаком. Дминко Калођурђевић помиње се 1459. године, као прокуратор неког Вука Бокорића у Которском суду. Данашње братство племена Калођурђевић се један Калођурђевић са Калођурђевићом и Булећевићом.

Хрвоје Новаковић био је властелин збора у име племена Калођурђевић. У повељи Бале III о оснивању манастира Прасквице из 1413. године помиње се један Калођурђевић са сином Новаком. Дминко Калођурђевић помиње се 1459. године, као прокуратор неког Вука Бокорића у Которском суду. Данашње братство племена Калођурђевић се један Калођурђевић са Калођурђевићом и Булећевићом.

Хрвоје Новаковић био је

властелин збора у име племена Калођурђевић. У повељи Бале III о оснивању манастира Прасквице из 1413. године помиње се један Калођурђевић са сином Новаком. Дминко Калођурђевић помиње се 1459. године, као прокуратор неког Вука Бокорића у Которском суду. Данашње братство племена Калођурђевић се један Калођурђевић са Калођурђевићом и Булећевићом.

Хрвоје Новаковић био је властелин збора у име племена Калођурђевић. У повељи Бале III о оснивању манастира Прасквице из 1413. године помиње се један Калођурђевић са сином Новаком. Дминко Калођурђевић помиње се 1459. године, као прокуратор неког Вука Бокорића у Которском суду. Данашње братство племена Калођурђевић се један Калођурђевић са Калођурђевићом и Булећевићом.

Хрвоје Новаковић био је властелин збора у име племена Калођурђевић. У повељи Бале III о оснивању манастира Прасквице из 1413. године помиње се један Калођурђевић са сином Новаком. Дминко Калођурђевић помиње се 1459. године, као прокуратор неког Вука Бокорића у Которском суду. Данашње братство племена Калођурђевић се један Калођурђевић са Калођурђевићом и Булећевићом.

Хрвоје Новаковић био је властелин збора у име племена Калођурђевић. У повељи Бале III о оснивању манастира Прасквице из 1413. године помиње се један Калођурђевић са сином Новаком. Дминко Калођурђевић помиње се 1459. године, као прокуратор неког Вука Бокорића у Которском суду. Данашње братство племена Калођурђевић се један Калођурђевић са Калођурђевићом и Булећевићом.

Хрвоје Новаковић био је властелин збора у име племена Калођурђевић. У повељи Бале III о оснивању манастира Прасквице из 1413. године помиње се један Калођурђевић са сином Новаком. Дминко Калођурђевић помиње се 1459. године, као прокуратор неког Вука Бокорића у Которском суду. Данашње братство племена Калођурђевић се један Калођурђевић са Калођурђевићом и Булећевићом.

Хрвоје Новаковић био је властелин збора у име племена Калођурђевић. У повељи Бале III о оснивању манастира Прасквице из 1413. године помиње се један Калођурђевић са сином Новаком. Дминко Калођурђевић помиње се 1459. године, као прокуратор неког Вука Бокорића у Которском суду. Данашње братство племена Калођурђевић се један Калођурђевић са Калођурђевићом и Булећевићом.

Хрвоје Новаковић био је властелин збора у име племена Калођурђевић. У повељи Бале III о оснивању манастира Прасквице из 1413. године помиње се један Калођурђевић са сином Новаком. Дминко Калођурђевић помиње се 1459. године, као прокуратор неког Вука Бокорића у Которском суду. Данашње братство племена Калођурђевић се један Калођурђевић са Калођурђевићом и Булећевићом.

Хрвоје Новаковић био је властелин збора у име племена Калођурђевић. У повељи Бале III о оснивању манастира Прасквице из 1413. године помиње се један Калођурђевић са сином Новаком. Дминко Калођурђевић помиње се 1459. године, као прокуратор неког Вука Бокорића у Которском суду. Данашње братство племена Калођурђевић се један Калођурђевић са Калођурђевићом и Булећевићом.

Хрвоје Новаковић био је властелин збора у име племена Калођурђевић. У повељи Бале III о оснивању манастира Прасквице из 1413. године помиње се један Калођурђевић са сином Новаком. Дминко Калођурђевић помиње се 1459. године, као прокуратор неког Вука Бокорића у Которском суду. Данашње братство племена Калођурђевић се један Калођурђевић са Калођурђевићом и Булећевићом.

Хрвоје Новаковић био је властелин збора у име племена Калођурђевић. У повељи Бале III о оснивању манастира Прасквице из 1413. године помиње се један Калођурђевић са сином Новаком. Дминко Калођурђевић помиње се 1459. године, као прокуратор неког Вука Бокорића у Которском суду. Данашње братство племена Калођурђевић се један Калођурђевић са Калођурђевићом и Булећевићом.

Хрвоје Новаковић био је властелин збора у име племена Калођурђевић. У повељи Бале III о оснивању манастира Прасквице из 1413. године помиње се један Калођурђевић са сином Новаком. Дминко Калођурђевић помиње се 1459. године, као прокуратор неког Вука Бокорића у Которском суду. Данашње братство племена Калођурђевић се један Калођурђевић са Калођурђевићом и Б

БАШКО ДОАБА

НА КРАЈУ ПРВОГ ПОЛУГОДИШТА

ПРОСЈЕЧАН УСПЈЕХ

Основци добри, Петровчани врлодобри, а средњошколци - са одјељењем мање

Огласило се 9. фебруара школско звено за почетак II полуодишишта - за 2830 ученика наше општине.

Од 1668 ученика основне школе „Стефан Митров Љубиша“, распоређених у 54 одјељења, на крају I полуодишишта, 1265 или 76,06% их је имало позитиван успех, док их је са једном, двије, три и више слабих оцјена било 398 или 23,94%. Са по једном слабом оцјеном било је 139, са по двије 90, а три и више 169 ученика. Пет ученика је било неоцјено из оправданих разлога. Са одличним успјехом I полуодишиште завршило је 442, са врлодобрим 472, са добним 335 и са довољним 16 ученика. Средња оцјена за Основну школу као целину износи 3,32.

У низим разредима, од I до IV, постигнут је врло добар успех. Пролазност је износила 91,40% и са средњом оцјеном 3,92. У вишим разредима, од V до VIII, пролазност је била значно лошија, 61,74: и са средњом оцјеном 2,76, што одговара добром успеху.

Најбољи успех постигли су ученици I разреда - пролазност 97,57% и са средњом оцјеном 4,31 а најслабији су ученици VIII разреда, са средњом оцјеном 2,60 док пролазност износи 53,30%. Ови статистички подаци указују на добар успех ученика Школе.

Од 1668 ученика, првјерно владање имали су 1623, добро 38, незадовољавајуће 5, а два ученика нијесу оцењена из оправданих разлога. Ученици са добним владањем кажњени су укором директора школе, а са незадовољавајућим владањем - укором На-

ставничког вијећа. Казне су изречене због бježanja са наставе и великом броју неоправданих изостанака или због тежих и веома тешких прекршаја школске дисциплине и недоличног понашања у школи и ван ње.

Напраћен је велики број изостанака са наставе - оправданих 32804 и неоправданих 2.992 часа. Укупно 35796. У томе свакако предњаче ученици завршних разреда са 5847 оправданих и 1561 неоправданом, укупно 7.408 часова.

У Основној школи „Мирко Срзентић“ у Петровцу, наставу похађа 231 ученик, од тога у разредима од I-IV: 119 и од IV - VIII: 112 ученика.

У низим разредима на

крају I полуодишишта, ученици су постигли просјечну оцјену 4,28 док у старијим разредима је она лошија 3,36. Највише одличних ученика има у I разреду (23), а најмање у VII (4 ученика). Од 119 ученика низких разреда, одличних је било 66, врлодобрим 37, добрих 10, довољан 1 и са једним и двије недовољне оцјене 5 ученика. Од 112 ученика старијих разреда, 27 је са одличним успехом, 30 врлодобрим, 18 добним и 1 дољним док са недовољним оцјенама у II полуодишишту су стигла 36 ученика. Највећи број ових ученика је са три слабе оцјене (28). Укупан број ученика са одличним успехом је 93, врлодобрим 67, добрим 28, дољним 2 и са слабим оцјенама 41 ученик. Средња оцјена за ученике петровачке школе је 3,82. Пролазност ученика у I полуодишишту у средњој школи „Данило Киш“ је 37,23% што значи да од укупног броја ученика (931) са успехом

је прошло 344, а са недовољним оцјенама је било 580 ученика, док је 7 ученика неоцјењено. Најлошији успех имали су ученици IV разреда чија је пролазност 30%, док су ученици III разреда најбољи (пролазност 42%). Пролазне оцјене има у I разреду 38%, а у другом 36% ученика. Погодинично, по одјељењима, најбољи успех постигли су: одјељење гимназије II (56%), II (51%), III (50%) и IV (47%).

Висок проценат пролазности остварило је и одјељење туристичких техничара III - 56%.

Најслабији успех остварили су у одјељењу конообра II у коме нема ниједног ученика без слабих оцјена.

Укупан број изостанака на нивоу школе је 44977, од тога је 31647 оправданих и 13330 неоправданих што је, просјечно по ученику, 48 изостанака. Највише изостанака имају ученици IV разреда (56 по ученику), а најмање I разреду (40 по ученику). Тада је у II разреду износи 48, а у III разреду 51 изостанак по ученику. За разлику од одјељења која имају најбољи успех и најмањи број изостанака, изузетак чини одјељење III које има најбољи успех (56% пролазност) или и највећи број изостанака - 79 по ученику.

Због више од пола недовољних оцјена, на крају I полуодишишта из школе је искључено 19 ученика, а због неоправданих изостанака искључен је 21 ученик. Тако је наставу у II полуодишишту у овој школи почело да похађа 890 ученика, 41 мање него на почетку школске године, или - са једним одјељењем мање.

Бранка ПОПОВИЋ

СУСРЕТИ

ШАХ ЈЕ ПОПУЛАРАН МЕЂУ ДЈЕЦОМ

Шаховски велемајстор Димитрија Бјелица посетио је 11. јануара 1998. године основну школу „Стефан Митров Љубиша“ у Будви и одиграо са ученицима шаховску симултанку. Тим поводом разговарали смо са познатим шахистима о шаху и данашњој популарности шаха међу дјеци.

- Господине Бјелица, да ли сте у Црној Гори поводом неке шире шаховске манифестације или само због посете школама?

- У Црној Гори сам због промовисања шаховске литературе за дјецу, чији сам аутор. То су: Шаховска читанка и сликовница за дјецу „У земљи шаховији“.

Наиме, Карпов и ја желимо да отворимо је и одјељење туристичких техничара III - 56%.

Најбољи успех остварили су у одјељењу конообра II у коме нема ниједног ученика без слабих оцјена.

- По Вашем мишљењу да ли је данас шах код ученика популаран и колика је заинтересованост дјеце за играњем шаха?

- Да је шах и даље врло популаран међу дјеци, Карпов и ја смо

се ујерили кад смо организовали Олимпијаде шаха за дјецу из цијelog света, прошле године у Земуну, а претпоследње у Сутомору.

- Каква будућност чека шах с обзиром на нека нова интересовања младих? Какви су Ваши утисци о игри шахом дјеце у нашој школи?

- Дјеца шах играју одлично. Има талената, али је потребно и да много раде, стога им и нудимо нову шаховску литературу.

- Господине Бјелица, да ли ће дјеца, с обзиром да живе у ери компјутера, у будућности шах играти са ривалом који ће се звати мозак компјутера?

- Дјеца ће увијек међусобно играти шах, а компјутер ће им само помагати. Играје шах

међусобно и играје га против компјутера, јер шах је неуништив, као што је неуништива свака умјетност, као што је неуништива музика.

Резултати шаховске симултанке коју је одиграо Димитрије Бјелица на 41 табли са ученицима ОШ „Стефан Митров Љубиша“ и ученицима средње школе „Данило Киш“ у Будви: било је 26 победа у корист Димитрија Бјелице, 15 ученика је ремизирало партију, од којих и двије дјеvojčice ОШ „Стефан Митров Љубиша“. - Јелена Симић и Бранка Јонлија која је за показану упорност и борбеност у игри добила на поклон књигу Димитрија Бјелице „Шаховска читанка“.

Милена РАДОВИЋ

МАЈКА

Све су мајке добре мајке,
али само ћијоја мајши,
сваку ћијују сточију увијек
ошкуцајем срци паши.

Све су мајке добре мајке,
али само ћијоја мајши,
ако ћије и свој живот
за ћије ће жртвовати.

Све су мајке добре мајке,
али само ћијоја мајши,
када ће куће ћије нема,
она чека, српейи, паши...

Увијек нека живи мама.
живоји нек јој срећан буде.
јер кад не би било маме,
ко би ћага рађо људе?

Мишар МИТРОВИЋ

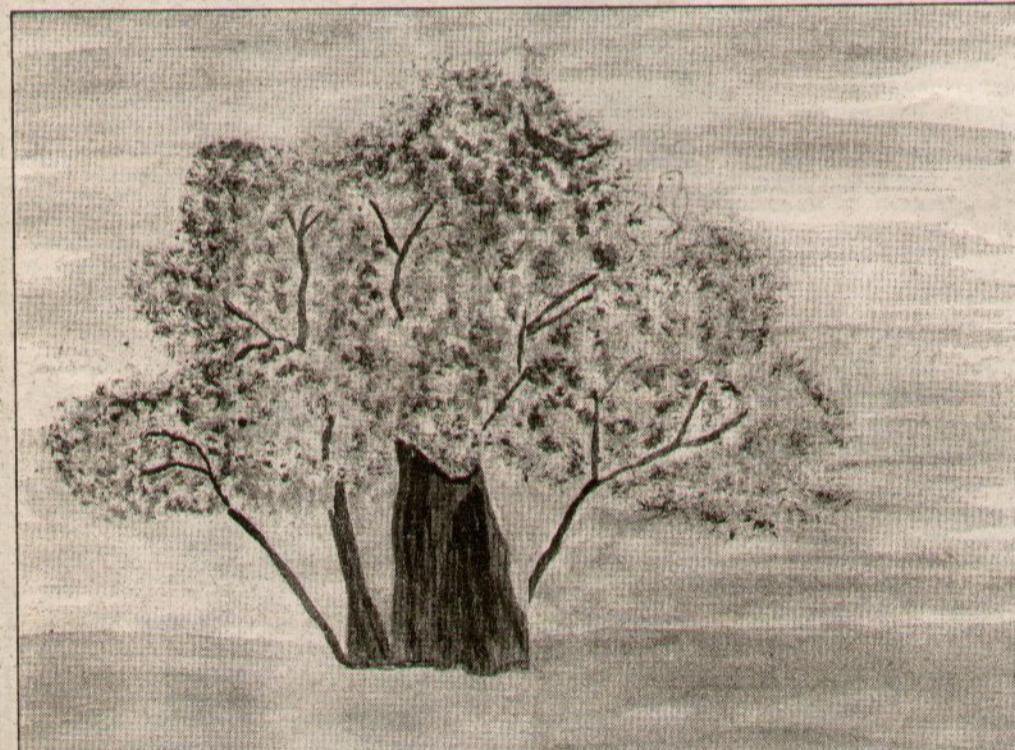
СТАРА МАСЛИНА

Испод ограде у нашем дворишту била је стара маслина. Када сам видјела да је усажена, пошла сам да је посетим. Чим сам јој пришла, видјела сам да је стара и шупљикава. Њено лишће било је ускло и зелено, а на гранама је био по неки плод.

Почела је да ми прича о догађају испод њене кроње. Једном су се дјеца посвајала испод ње и почела да вичу. Посвајала су се због неке игре. Јелена није хтјела да се игра са другарicама, па су се због тога посвајале. Маслинин је било жао што дјеца грде Јелену. Опоменила их је тако што је њено лишће почело да опада са грана. Дјеца су се мало утишала.

Послије су схватила да је маслина симбол мира и да јој је било жао што су грдили Јелену. Зато је отресала своје лишће.

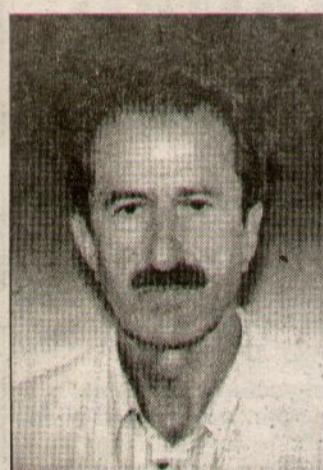
Иrena Влаовић, IV б.
ОШ „С. М. Љубиша“

Маслина

ИЗ СТРУЧНОГ УГЛА

ПОЉОПРИВРЕДА

ПИШЕ: Јован Медијевић, дипл. инг.

РЕЗИДБА НА РОД И ПОДМЛАЂИВАЊЕ СТАРИЈИХ СТАБАЛА МАСЛИНЕ

У прошлом броју смо говорили о формирању облика круне маслине. Паралелно са формирањем облика круне већ 4-5 година послије садње треба очекивати почетак родности.

Она је из године у годину све већа. До пуне родности долази у периоду формирања облика круне и развијеног стабла. Родност маслине неће бити задовољавајућа ако се резидбом благовремено не интервенише на род.

Маслина има неколико врста гранчица и то:

Водопије, које избијају из дебла, примарних грана и пања. Од значаја су јер се њима попуњавају празнице у круни и обнављају поједине гране, иначе из резидбом треба скидати ако нијесу потребне.

Мјешовите гранчице носе родне једногодишње гранчице са цвјетним пупољцима у доњем дијелу, а у горњем носе дрвне пупољке.

Дрвне гранчице настају из дрвних пупољака родних гранчица и нај-

чешће расту усправно.

Родне гранчице дају само цвјетове и плодове, послије чега се уклањају из круне.

Редовна резидба на род обухвати:

- уклањање (скидање) сувих грана и гранчица

- скидање изрођених и неразвијених грана

- уклањање сувишних грана које кваре облик круне, или су издужене, или пак спречавају улазак свјетlosti у унутрашњост круне.

Скраћивање грана се врши кад почне стагнација раста круне, пада родности и алтернативног рађања, а врши се по правилу сваких 15-20 година.

Подмлађивањем се основне скелетне гране скраћују до прве бочне гране, а ако скелетне гране нијесу добре, скраћују се 40-50 cm од основе да би се појаво већи број младара.

Младари расту једну годину, а након годину дана одаберу се најјачи леторости за продолжетак основне гране на којој ће се образовати гране другог и трећег реда, као и родне и друге гранчице.

Код стабала маслине код којих су због старости, ломљења и слично пропале основне гране и дебло, круна се може обновити из изданака, избојака, из пања или водопија.

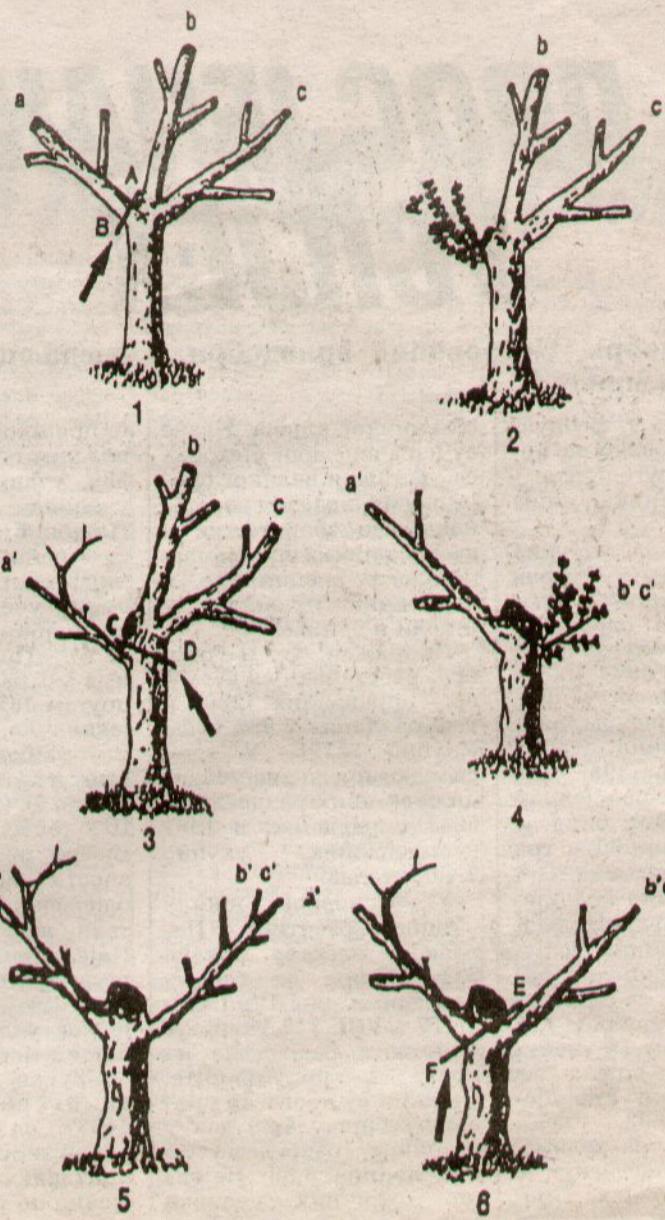
се и родности.

Подмлађивање (обнављање) круне, а понекад и читавог стабла, могуће је захваљујући дуговјечности и способности регенерације вегетативних органа. Обнављање круне се врши кад почне стагнација раста круне, пада родности и алтернативног рађања, а врши се по правилу сваких 15-20 година.

Подмлађивањем се основне скелетне гране скраћују до прве бочне гране, а ако скелетне гране нијесу добре, скраћују се 40-50 cm од основе да би се појаво већи број младара.

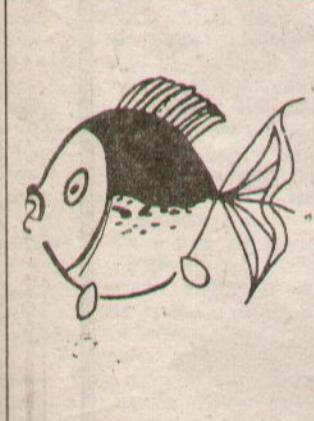
Младари расту једну годину, а након годину дана одаберу се најјачи леторости за продолжетак основне гране на којој ће се образовати гране другог и трећег реда, као и родне и друге гранчице.

Код стабала маслине код којих су због старости, ломљења и слично пропале основне гране и дебло, круна се може обновити из изданака, избојака, из пања или водопија.

Подмлађивање стабала маслине: 1. старо стабло са три скелетне гране; подмлађује се грана а на месту АВ, 2. у пролеће избија грана а' испод пресека, 3. кад се нова грана а' добро развије, стабло се ореже на месту CD, 4. нове гране (б', с') избијају испод пресека орезаних скелетних грана, 5. од најјачих грана (б'', с'') образују се нове скелетне гране (подмлађивање је завршено), 6. нови циклус подмлађивања почиње на месту EF

МЕДИТЕРАНСКИ КУВАР

ХОБОТНИЦА

камење и од њега направи кратер. Одатле вреба животиње којима се храни (рибе или ракови). Када угледа плијен баца се силовито на њега, обухвата га крацима и чврсто држи пијавкама. Хоботница брзо и лако мијења свој колорит, а уз своју интелигенцију и брзину врло је опасан непријатељ. На својим крацима има два реда сисалки (које раде по систему вакуума). Са доње стране трупа налази се престрана плаштана дупља и у њој јака мишићна цијев или лијевак. При кретању заједнички раде плашт и лијевак. На плашту се отвори попречан прорез који се налази са предње стране трупа, тако да вода улази у плаштану дупљу, затим се прорез затвори, вода из задњег дијела животиње прорде у лијевак, затим се лијевак скупи и вода снажно избаци напоље, а тијело потисне напрет. У плаштану дупљу улива се кесица са мркочврним материјом коју у случају опасности брзо испушта. Хоботница се мрзи зими и у пролеће.

Хоботница (ОСТОРОПУС ВУЛГАРИС ЛАМ.) живи углавном на стјеновитом дну и скрива се у рупама и пукотинама. Понекад се настани подаље од стјеновитих предјела и тамо на пјесковитом дну прави склониште. Помоћу кракова и пијавки довлачи

достићи величину тијела до 3. м. и тежину до 40. кг.

У Јадранском Мору хоботница достиже величину до 1,3. м. и тежину до 15 кг. Просјечан примјерак тежак је око 750 гр. Живи на дубини до 100 м. или

излази и до 200 м. Поред хоботнице у Јадрану живи MUZGAVAC (MOSCHITES MOSCHATA LAM.) који личи на хоботницу само што је много мањи и за разлику од хоботнице има само један ред сисалки на крацима. Нарасте до 40 см. и тежи око 0,50 кг. Живи на дубини од 20-50 м...

Хоботница се лови остима, мрежама, а може се ловити и помоћу вјештачких кућица.

ПОЛПЕТЕ ОД ХОБОТНИЦЕ

Хоботницу очистити, добро истући и добро опрати да сва слуз са ње отпадне. У одговорајући лонац ставити воду до узарви, па додати мало соли. У узарвиру воду ставити хоботницу да се кува. Обично се кува дуго, док не омекша. Када је скрувана, оциједи се, охлади и очисти од кожице, тако да месо остане бијело. Искрида се на комаде и самеље на машини за месо. Самљено смјеси дода се јаје, сјецани пршници и бијели лук, сјецани петрусин, у млијеку расквашен хлеб, папар, со, вегета и мало маслиног уља да би биле сочније. Све добро сјединити и оставити да мало одстоји. Формирати полпете уз употребу брашна (боље кукурузног) и пригати на врелом уљу.

САЛАТА ОД ХОБОТНИЦЕ

Поступак припреме хоботнице за кување, кување и чишћења је исти као у претходном рецепту. Скувану и очишћену хоботницу исјећи на комадиће. Додати исјецкану главицу црног лука и шпицу чешњака, со, папар, мало исјеканог петрусина, коју кап лимуна или оста, трунчицу цукра, па све измијешати и залити маслиновим уљем.

Приредила: Ј. Ђ.

МЕДИЦИНА

ПИШЕ: ДР МИЛОШ МАРКОВИЋ

кутијак-„шестица“). Све здраве зубе имају 2-3 ученика, како у коме разреду.

Петих разреда основне школе има такође седам са 210 ученика.

Код тога узраста је претежно стална дентиција, а проценат квара сталних зуба тога узраста (12 година) је 78% или по сваком ученику 3,5 квартних зуба.

Осмих разреда има седам са 231 учеником. Проценат квара сталних зуба тога узраста (14 година) је 97% или по сваком ученику у просјеку 4 квартна зуба. Здраве зубе имају 1-2 ученика у разреду, а има ученика са по 12 па и 16 квартних зуба.

Као што се из података може видети стање зуба код наше дјеце је ужасно. Чуди ме да су подаци овако лоши иако посљедњих година на подручју наше општине осим дјеце здраве службе Дома здравља раде и пет приватних зубних ординација.

Једине разлоге овако лошем стању зуба код наше дјеце видим у лојој хигијени уsta и зуба, неблаговременом одласку код зубног љекара, неузимању препарата флора до 12-те године старости и у наслеђеном фактору.

ДП
КЊАЗ МИЛОШ
БУКОВИЧКА БаЊА - АРАНЂЕЛОВАЦ
ПРЕДСТАВНИШТВО БУДВА

МИНЕРАЛНА ВОДА, СОКОВИ

ПИЋА ДРУГИХ ПРОИЗВОЂАЧА

ПРОДАЈНИ ЦЕНТАР УЛАСТИВИ ГРБАЉСКОЈ

ТЕЛ. 51-297.

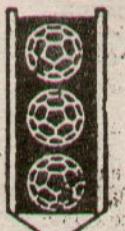
ТЕЛ. ФАКС 52-518

ДИСКОНТ У БУДВИ, ЦДС ПОДКОШЉУН

ТЕЛ. 52-378.

Villa **BALKAN**
Stari grad

SVE VRSTE
УГОСТИЋЕЛJSKIH
USLUGA
PO NAJPOVOLJNIJIM
CIJENAMA

P.R. "HATTRICK"

Telefon 086/51-802

BANEX

proizvodnja, export-import, inženjering, turizam i usluge

SVE VRSTE
GRAĐEVINSKIH
POSLOVA
STANOVI ZA TRŽIŠTE
REKONSTRUKCIJE I
ADAPTACIJE

85310 BUDVA, Primorski bataljon 10, te./fax 086/52-790, tel. 51-764

Етос
Будва

086/52-762, 52-282, 52-280, 52-285

Фах: 086/51-320

СПОРТ

ОДБОЈКА

ПОЧЕО ДРУГИ ДИО ПРВЕНСТВА ПРВЕ Б САВЕЗНЕ ЛИГЕ

СВЕ БЛИЖИ
ЈУГОСЛОВЕНСКОМ ВРХУ

Драјан Маровић

У разговору са директором Клуба „Будванскa ривијера“ Драганом Маровићем сазнали смо да клуб постоји већ двије деценије. Формиран је 1977. године као ОК „Авала“ да би прошле године промијенио име по називу главног спонзора.

До 1986. године играли смо у Црногорској лиги да би те године прешли у друголигашко друштво које је било изузетно јако у бившој Југославији каже Маровић. - Године 1990/91. ушли смо у Прву савезну лигу. Међутим, у тренуцима када смо постигли највећи успех имали смо најмање могућности за напредовање јер се тада појавио проблем непостојања сале. Те двије

такмичарске сезоне у Првој лиги морали смо да играмо ван Будве. Изградњом сале, одбојка је у граду добила на квалитету.

Маровић напомиње да се треба присјетити људи који су дали свој велики допринос развоју одбојке у Будви: Гојка Иванчевића, Вељка Маровића, Николе Зеновића, Владе Дапчевића, Душана Никлановића, Сава Светлице, Сава Јубише, Драгомира Степића као и играча: Ивице Јањовића, Предрага Дејановића, Драгана Кларића, Предрага Илића. У нашем клубу поникао је и репрезентативац СР Југославије Горан Вујевић.

Ове сезоне постижу се најбољи резултати у историји клуба. То је заслуга стручног штаба и људи из управе, а највише самих играча. Не смију се заборавити ни спонзори (ХТП „Будванскa ривијера“, Општина Будва, Имобилија ЦЦ, Маестрал торус, Јадрански сајам, Морско добро ЦГ, Елмос, Лозатурс, Електројут, Aquamarke).

У првом дијелу првенства ОК „Будванскa ривијера“ суверено је владао теренима Прве Б Савезне одбојкашке лиге, па је тако

ПРОГЛАШЕНИ НАЈУСПЛЕШНИЈИ СПОРТИСТИ И СПОРТСКИ РАДНИЦИ

ПРИЗНАЊЕ НАЈБОЉИМА

У организацији Скупштине општине Будва и ЈП Информативни центар, у конгресној дворани хотела „Аvala“ 6. фебруара, на пригодној свечаности, уручене су пехари и дипломе најбољим спортистима, тренерима, спортским радницима и колективима за успјехе у минулој 1997. години.

За најмлађег најбољег спортиста Будве у 1997. години, проглашен је фудбалер „Могрења“ Илија Рађеновић, најбољи спорчки радник је Драган Маровић, директор одбојкашког клуба „Будванскa ривијера“ и директор Медитеранског спортивског центра, најбољи тренер је Веселин Вукотић, тренер одбојкашког клуба „Будванскa ривијера“, док је најбољи спортски колектив у 1997. години ватерполо клуб „Будванскa ривијера“.

Награда за најбољег спортиста Будве у прошлој години припада је Ранку Перовићу, стандардном првотимом ватерполо клуба „Будванскa ривијера“ коме је побједнички пехар уручио Раде Грегошић, предсједник Скупштине општине Будва.

Проглашено је и десет најбољих спортиста Будве у прошлој години, а то су: Марко Вујовић одбојкаш, Радован Каваја, фудбалер, Веско Дулетић, кошаркаш, Драган Чалића, фудбалер, Марко Пима, фудбалер, Зоран Никчевић, ватерполиста, Илија Николић, одбојкаш, Богдан Ђуровић, боћар, Саша Иванчевић, одбојкаш, Митар Голиш, фудбалер и Предраг Михаиловић, ватерполиста.

У име Скупштине општине Будва и Информативног центра Будва, присуствовао се овом приликом обратио Вукашин Марковић, секретар општине, који је између осталог рекао да за Будву, поред тога што је метропола туризма, можемо рећи, да је и општина у цјелини, град спорта и врхунских спортских колективи, град врхунских спортиста и спортских учитеља. Будва је такође, рекао је Марковић, и град неуморних спортских ентузијасти који и у овим тешким временима налазе снаге и умijeћa да спортују Будву одрже веома високо на спортском нивоу Црне Горе, Југославије, па чак и Европе.

Успјешно смо завршили на спортском плану 1997. годину”, истакао је Вукашин Марковић, „а успјеси које смо постигли и у ранијих година, изузетно обавезују укупну друштвено-политичку заједницу општине, на даљем стварању предуслова за развој, како врхунског, тако и масовног спорта”, рекао је он.

Свечаности уруčivanja награда, поред спортиста и спортских радника, присуствовали су Божидар Ивановић, министар спорта у Влади републике Црне Горе, Ранко Јововић, предсједник Удружења спортских новинара Републике, и Раде Грековић, предсједник општине Будва са сарадницима.

У пригодном програму, учествовали су група „Макадам“ из Подгорице и кантаутор Слободан Ковачевић. Р. П.

настављено и у другом дијелу првенства. Код куће је побијеђен В.Г.С.К. 3:0 (15:3, 15:6, 15:13), а на страну Младост 3:0 (15:3, 15:4, 15:4). У свих досадашњих 13 кола извојевали смо свих 13 победа и једини смо екипа са стопостотним учинком тако да чврсто стојимо на врху табеле. Противнике са лакоћом побјeđujemo и на страни и код куће.

По мишљењу шефа стручног штаба главни квалитети екипе су: младост, колективна игра као и дисциплина и одговорност према игри.

На почетку сезоне доведен је нови шеф стручног штаба Веско Вуковић. Уједно, он је и селектор јуниорске репрезентације СР Југославије као и члан стручног савјета сениорске репрезентације. Човјек који је екипи dao нови квалитет и дисциплину.

Педантност, дисциплина и одговорност су његове главне карактеристике као одбојкашког стручњака, а и као човјека.

У сали, и ван ње, играчи ма и људима из управе улива велику сигурност. У стручном штабу су још тренери: Предраг Илић, Влада Стругар и Борђе Брајак.

Још једном треба поменути да нам је од почетка ове сезоне главни спонзор ХТП „Будванскa ривијера“ - као и највећи дјелатници.

Маровић даље напомиње да ни један клуб не може бити прихваћен у граду уколико се не бави млађим селекцијама. Није само интерес да од све те дједе направимо врхунске играче већ јебитно да се они у оквиру нашег клуба власницијају и постaju узорни грађани који ће позитивно мобиција да утичу на своје друштво, а и шире окружење.

- Циљ нам је Прва А савезна одбојкашка лига, а жеље да се за 2-3 године најемо и у Европи. Такмичење у једном од европских купова донијело би не само Будви него и Црној Гори много користи у туристичкој дјелатности.

Још једном треба поменути да нам је од почетка ове сезоне главни спонзор ХТП „Будванскa ривијера“ - као и највећи дјелатници.

1. Будв. ривијера	13	13	0	39:1	26
2. Младост	13	10	3	31:18	20
3. Борац	12	9	3	28:16	18
4. Спартак (С)	12	6	6	22:21	12
5. Меркур	13	4	9	16:30	8
6. Спартак (Љ)	13	3	10	18:32	6
7. Обилић	13	3	10	15:32	6
8. В.Г.С.К. Бемо	13	3	10	14:33	6

Milan D. Ivanović

КОШАРКА

ПОЧЕО ДРУГИ ДИО ПРВЕНСТВА ПРВЕ ЦРНОГОРСКЕ КОШАРКАШКЕ ЛИГЕ 1997-98.

„МОГРЕН“ И ДАЉЕ БЛИСТА

Кошаркашки клуб „Могрен“ - ХТП „Милочер“ основан је прије двадесет и једну годину. Све до ове сезоне постизали су просјечне резултате у Црногорској кошаркашкој лиги. Упорним радом и великом ентузијазмом људи из управе од ове сезоне клуб постиже напр素јечне резултате.

Доведен је нови шеф стручног штаба Тихомир Тихо Драговић, ранији играч и тренер више клубова у бившој Југославији. Његовим радом побољшан је квалитет игре и затворена је дисциплина која је велики адути екипе. Гледајући га на утакмицама он улива велику сигурност и поштовање у својој екипи. Поред Драговића у стручном штабу су тренери: Веско Кривокапић, Милорад Јабан и кондициони Јефто-Гога Ераковић.

Екипа „Могрена“ - ХТП „Милочер“ суверено је владала теренима Прве црногор-

ске кошаркашке лиге у првом дијелу првенства, а тако је наставила и у другом дијелу побједом над „Горштаком“ из Колашина који је савладан резултатом 107:80.

У свих 9 досадашњих кола првенства извојевали су свих 9 победа и једини са стопостотним учинком тако да чврсто стоје на врху табеле. Екипа је у 9 кола постигла фантастичних 848 кошева или скоро сто кошева по утакмици (94,22).

Највећа побједа је извојевана против „Улциња“ који је просто декласиран са 53 кошевима разлике. Побједа над „Горицом“ у „Морачи“ са 3 кошевима разлике је најзначајнија побједа до сада. Коштетер екипе је Вања Будимић који је у 9 сусрета постигао 279 кошева (31). Најбољи тројкаш је Веско Дулетић.

Нихови главни квалитети су дисциплина, одговорност

омладинаца немају довољно термина који би им омогућили максимално квалитетан рад. Више пажње би требало посветити младим селекцијама јер су оне будућност будванског кошарке. А зна се да млади овог поднебља имају све предпослове за успјешно бављење овим спортом.

У даљем разговору са члановима Клуба сазнали смо да им је циљ да ово првенство окончaju на првом мјесту и да уђу у Прву Б савезну лигу где им је по квалитету и мјесто.

Екипа је добила новог спонзора ХТП „Милочер“ чије је спонзорство и те као допринојело одличним резултатима.

ТАБЕЛА	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1. Могрен ХТП Милочер	9	9	0	848:585	18	9	8	1	879:672	17	8	6	2	729:639	14	
2. Горица	9	8	1			9	4	5	648:712	13	8	4	1	19:14	13	
3. Беране	8	6	2			8	4	4	538:601	12	6	3	3	0	13:8	12
4. Горштак	9	4	5			9	2	7	740:840	11	6	2	3	1	20:20	9
5. Љубовић	8	4	4			8	3	5	593:632	10	6	1	1	3	22:15	7
6. Приморка	9	2	7			8	1	7	623:715	9	5	1	0	5	10:25	4
7. Рудар	8	3	5			8	1	7	601:804	9	4	0	1	5	17:26	3
8. Б. Будућност	8	1	7			8	1	7	601:804	9	4	0	1	3	5:12	1
9. Улица	8	1														